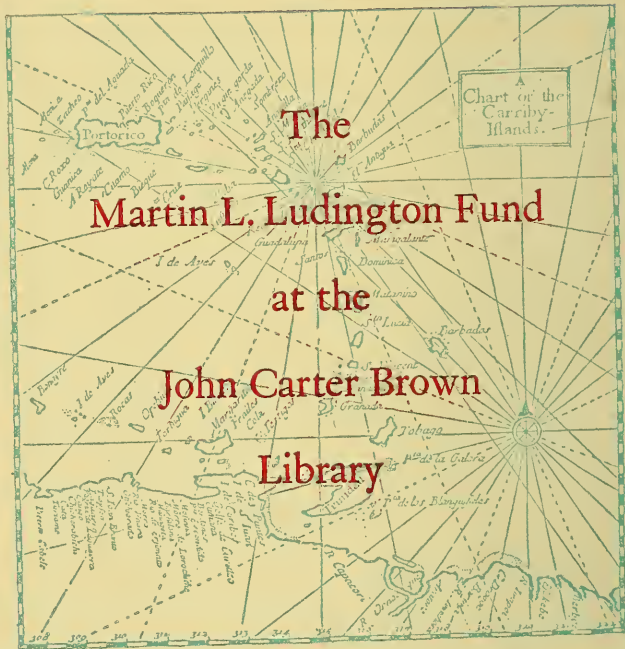

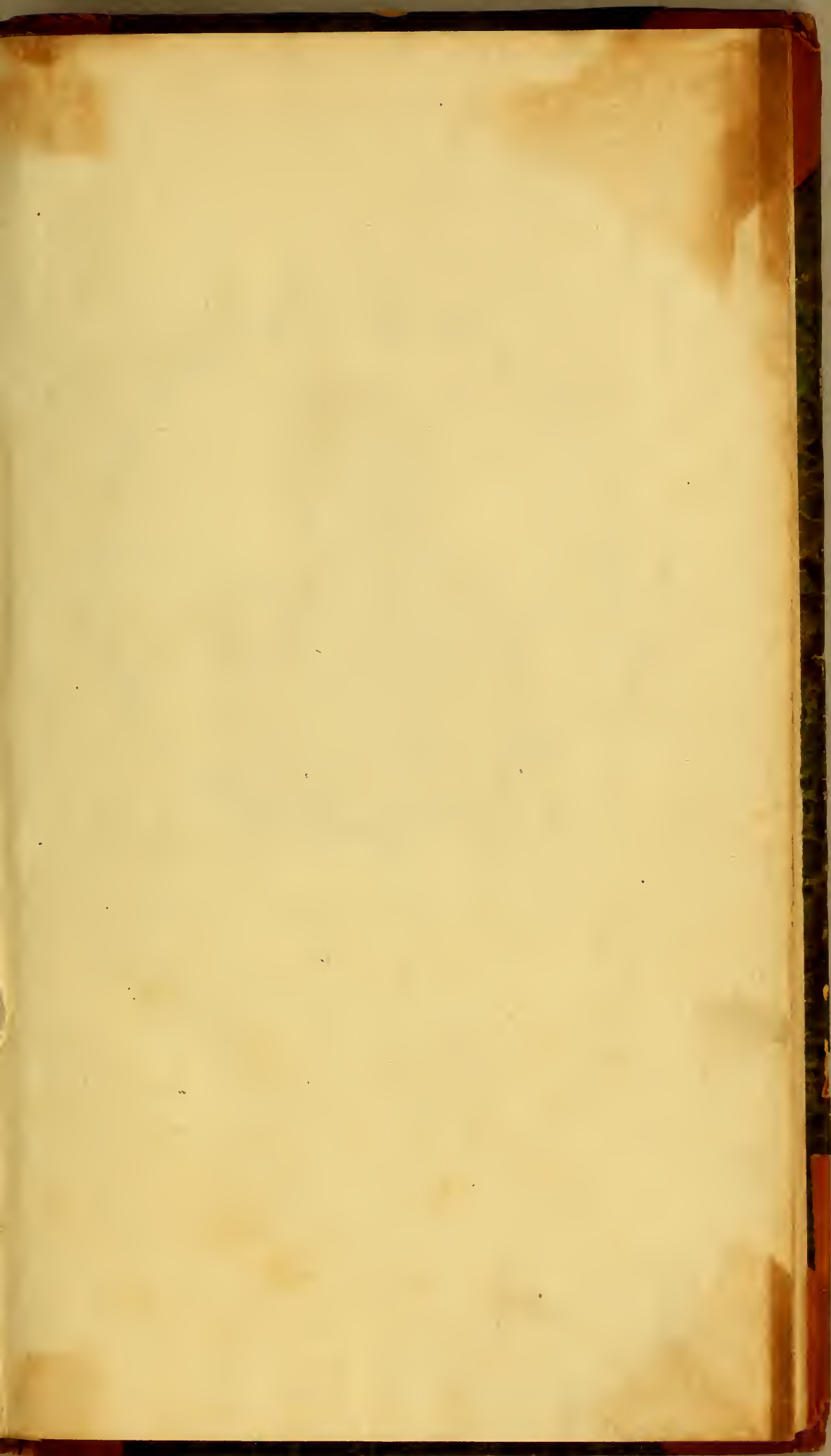
Am
403

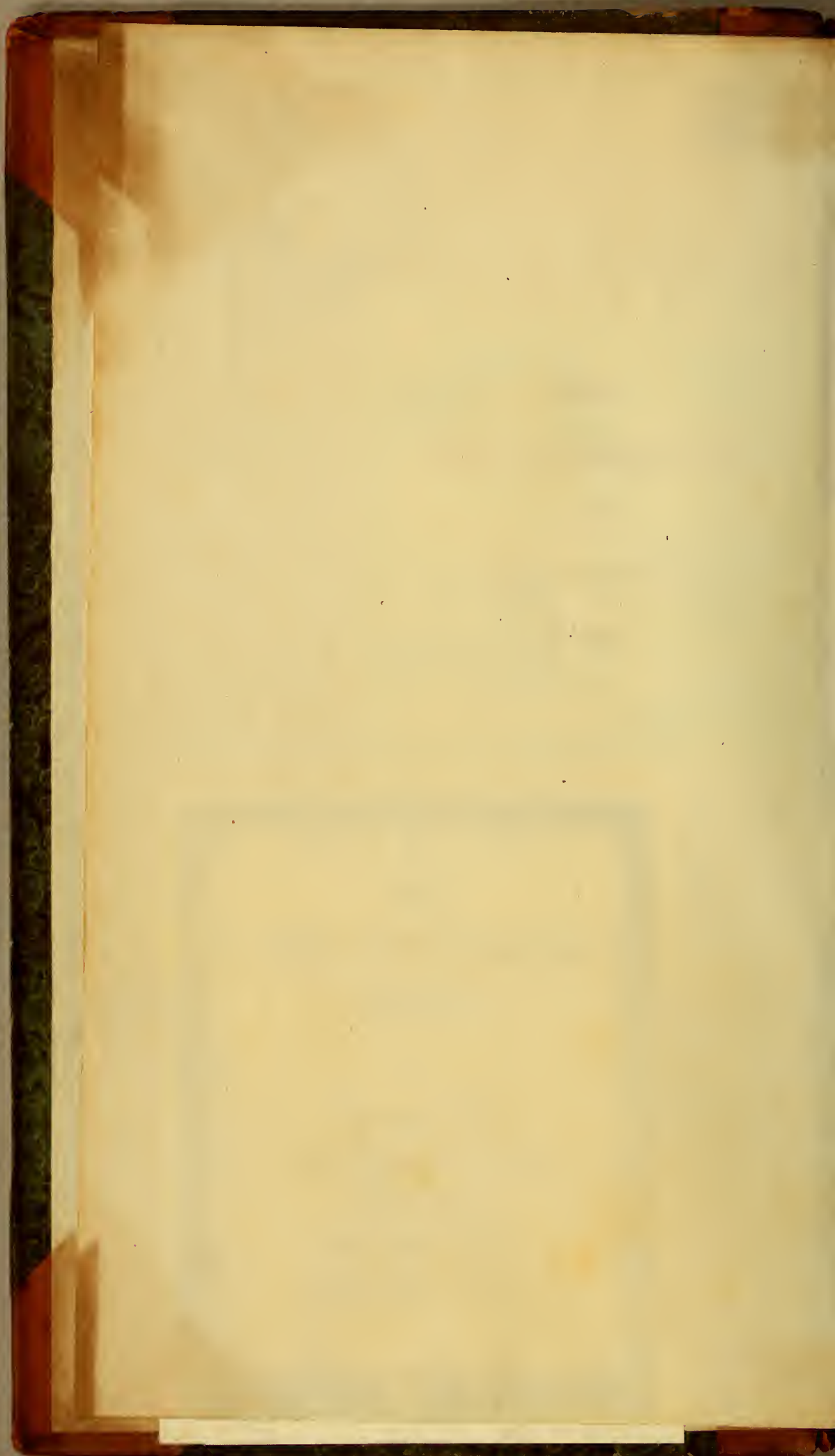

* * * * *

THE
* JOHN CARTER BROWN *
LIBRARY
* * * * *

ACQUIRED WITH
* THE ASSISTANCE OF THE *
BRADFORD F.
* AND LILA L. SWAN *
MEMORIAL FUNDS
* * * * *

JEAN JACQUES DESSALINES.

H E T L E V E N

V A N

J E A N J A C Q U E S D E S S A L I N E S ,

O P P E R H O O F D D E R O P G E S T A N E N E G E R S

V A N

S t . D O M I N G O .

B E H E L Z E N D E V E L E B I J Z O N D E R H E D E N , B E T R E K K E L I J K
H E T L E V E N , H E T K A R A K T E R E N D E W R E E D H E D E N
V A N D E V O O R N A A M S T E B E V E L H E B B E R S D E R N E -
G E R S , S E D E R T D E R Z E L V E R O P S T A N D I N 1 7 9 1 .

D O O R

D U B R O C A .

V E R M E E R D E R D

M E T E E N I G E B E R I G T E N , A A N G A A N D E D E V E R H E F -
F I N G V A N D E S S A L I N E S T O T

K E I Z E R V A N H A Ï T I ,

O N D E R D E N N A A M V A N

J A C O B U S D E N E E R S T E N .

*

T E H A A R L E M , B I J
F R A N Ç O I S B O H N ,
M D C C C V .

1875
The
of the

of the
of the

of the
of the

of the
of the

H E T L E V E N

VAN

J. J. D E S S A L I N E S.

*

Het is gewoonlijk de eerste straf van groote snoodaards, dat zij hunne bedrijven voor het oog der wereld ontmaskerd zien; en de eerste wraak, welke men billijk van hunne wandaden nemen kan, is hen overtelaten aan de verfoei-
jing van het nageflacht.

Beide werelddeelen zijn reeds met schrik vervuld van den naam en de afschuwelijk barbaarsche euvel daden van hem, wiens geschiedenis ik onderneem te schrijven; doch weinige lieden kennen als nog de onafgebroke reeks der wreede misdaden van dezen Afrikaan, die van nu voortaan in de registers van de wanbedrijven der menschen zoo vermaard geworden is, en wiens wreedheid alleen vergeleken kan worden met die der tijgers, de bewoners der luchtstreek, welke hem zag geboren worden.

A

Hoe

2 H E T L E V E N V A N

Hoewel het ongetwijfeld smartelijk is om zijne oogen te wenden naar tooneelen van moord en verwoesting, kan het nogtans nuttig zijn dezelve te beschouwen, ten einde de verontwaardiging, welke zij ons inboezemen, levendig te houden en de wraak, die deze euvel-daden treffen moet, voortebreiden.

Het is vooral nuttig om dit afgrijselijk tafereel op te hangen, wanneer zulks dienstbaar kan zijn om dien affchrik, welchen hetzelfde inboezemt, ook te verwekken ten aanzien van hun, die de bewerkers van zoo vele gruwelen in hunne bescherming genomen, door hunnen onderftand aangemoedigd en voor het oog der verontwaardigde natien, in zekeren zin, eene gemeene zaak met hun gemaakt hebben.

Zie daar ook het voorname oogmerk, dat ik mij heb voorgesteld met de levensbeschrijving van DESSALINES. Is de geschiedenis van dit wreede mensch in staat om de ongevoeligen te doen fidderen, van welk een gevoel wordt men dan niet doordrongen, wanneer men bedenkt, dat dit monfter, met bloed en wanbedrijven overdekt en geheel vervreemd van de zeden en beschaving der Europifche volken, bij het Gouvernement van eene Europifche natie onderfteuning, bescherming en bijftand ge-
von-

vonden heeft en als nog vindt? Kan er eenige staatkundige bedenking zijn, om de schandelijke verbindtenis te billijken van de Britsche regering met het Opperhoofd van een volk van moordenaars, welks wanbedrijven de geheele wereld schrik hebben aangejaagd?

Dit Gouvernement, hetwelk, gedurende de Fransche omwenteling, zich heeft durven beroemen, van den oorlog te voeren alleen *ter handhaving van de oude grondslagen der burgerlijke maatschappij en der vastgestelde wetten in Europa*, zou tegenwoordig zijne belangen met die van eenen wreeden roover vereenigen, welke, door eenen ongehoorden aanslag, den haat heeft aan den dag gelegd, dien hij alle de beginfelen der Europische maatschappijen toedraagt, en het zou niet billijk zijn om zoo wel de schande van het Gouvernement, dat bescherming verleent, als de misdaden van het beschermde monster, der openbare verfoejing toetewijden?

Neen er zou in het hart der menschen zelfs geene kiem van zedelijkheid meer te vinden zijn, wanneer de bezoldiging van DESSALINES en zijne moordende benden op *St. Domingo* door de Engelschen, de verontwaardiging van alle beschaafde natien niet opwekte! Kan men

met eenigen grond vermoeden, dat de uitroei-
jing der Franschen op *St. Domingo* voorge-
nomen en uitgevoerd zou zijn geworden, wan-
neer DESSALINES niet door het Engelsche Gou-
vernement ondersteund ware? en wanneer het
waar is, gelijk men in het vervolg zien zal,
dat men de uitvoering van zulk eenen aanslag
aan deze bescherming moet toeschrijven, kan
onze afschrik dan groot genoeg zijn zoo wel
van de bedrivers, als van de begunstigers van
zoodanige gruweldaden?

Wat mensch, zoo ten minste geene neiging
tot wreedheid zijn hart beheerscht en hij alle
schaamte niet verloren heeft, zou in het open-
baar eene gemeene zaak willen maken met eenen
bekenden moordenaar? en nograns wordt door
openbare ambténaren, door mannen, wier pligt
het is de eer eener natie op te houden, zon-
der bedenking ondernomen het geen ieder een
zich schamen zou te onderstaan!

De Engelsche ministers hebben op *St. Do-
mingo* gehandeld niet met den overwinnaar der
Franschen, maar met hunnen eerloozen moor-
denaar; niet met het Opperhoofd eener be-
schaafde maatschappij, maar met den bevelheb-
ber van eene bende Roovers, tegen wien zich
eerder alle volken behoorden te vereenigen,
als

als tegen een verscheurend dier, welks doodelijke verwoestingen men te keer gaat.

Hoe is het mogelijk, dat deze ministers, — terwijl zij de eer hunner natie aan hunnen haat en tijdelijk belang opofferden, — niet begrepen hebben, dat zij de schrikbarende uitbarsting, die hen op *Jamaika* bedreigt, door hunne handelwijze wettigen? Wat zullen zij te eenigen dage aan de zwarte slaven hunner kolonien antwoorden, wanneer ook deze zich in het bloed der Engelsche familien gebaad, wanneer ook deze alle de Engelsche blanken onmeedoogend vermoorden zich onafhankelijk zullen verklaard hebben; en vervolgens hunne gruweldaden zullen verdedigen met de bescherming, die het Britsche Gouvernement den moordenaren van *St. Domingo* vergunde? Men heeft van schrik terug, wanneer men denkt aan de treurige gevolgen, welke zoodanig een gedrag voor de menschheid hebben kan.

Na deze voorloopige bedenkingen, welke ik noodzakelijk geoordeeld heb, om eenigermate de bekendmaking te billijken van het schrikkelijk tooneel, dat ik voor mijne lezers openen moet, ga ik tot mijn onderwerp over.

Men behoeft, naar mijn gevoelen, niet meer te twisten over de vraag, of de plotselinge afschaffing der slavernij in de Fransche kolonien eene wezenlijke weldaad voor het menschedom geweest is. Ik stem toe, dat het voor den Europischen Wijsgeer, wanneer hij over dit belangrijk onderwerp nadacht, eene aangename gewaarwording was, wanneer hij zich de vruchtbare vlakten van *St. Domingo*, als door vrije lieden bebouwd wordende, kon voorstellen; doch de vreesfelijke schok, welke de *Antilles* ondervonden hebben, ten einde hiertoe te geraken, heeft den ondergang van zoo vele Europische familien en zoo veler dood ten gevolge gehad, dat het tegenwoordig onbillijk en barbaars zou wezen om, ten voordeele der zwarte slaven, beginselen interoepen, wier gevolgen voor het menschedom zoo rampzalig geweest zijn.

De vrijheid, dit groote goed, het welk de mensch niet deelachtig kan worden, zoo hij in zijn hart niet de kiem aller deugden om draagt en zoo deze deugden niet door eene goede en zorgvuldige opvoeding ontwikkeld zijn geworden, deze vrijheid heeft zich, men moet

moet het toestaan, op *St. Domingo* alleen doen kennen als eene afgrijselijke furie, die overal schrik en dood verspreidde en alles te vuur en te zwaard verwoestte.

Men verbeelde zich meer dan honderd duizend, bijna wilde, menschen, gewoon aan alle de barbaarsheden, die in *Afrika* bedreven worden; men verbeelde zich deze geheele menigte van eenen akeligen nacht gebruik makende, om zich, als hongerige en bloeddorstige leeuwen en tijgers, te werpen op vreedzame en niets kwaads vermoedende kolonisten; want zoodanig was de verschrikkelijke gebeurtenis, die in de maand Augustus van het jaar 1791, in het noordelijk gedeelte van *St. Domingo*, plaats had.

BIASSOU, de geduchtste en wreedste aller Afrikanen, was tot Hoofd van den geheelen opstand verklaard en zag zich weldra aan de spitse eens legers van zestig duizend slaven, die hij in de vlakte van het noorden bijeen verzameld had en, op eene uitgestrektheid gronds van negen vierkante mijlen, in hoopen van omtrent duizend man verdeelde, na dat hij hen den schrikkelijken eed had doen zweren, om, zonder onderscheid van ouderdom of Sexe, alle blanken ombarmhartig te

vermoorden (*). De pen weigert om de afschuwelijke tooneelen, die er als toen plaats hadden

(*) Het leger van BIASSOU bestond uit menschen van onderscheiden Afrikaansche volkplantingen, die in taal, gewoonten en zelfs in kleur van elkanderen verschilden. Zij vereenigden zich alleen op bevel van het algemeene Opperhoofd en wanneer er slag moest geleverd worden. Onmiddellijk daarna gingen zij weder uit een en leefden, sommigen onder groote tenten, anderen in een soort van kleine hutten, *ajoupas* genoemd, of in woningen, die met bladeren overdekt waren. Men vond in dit leger de *Congos*, zoo bekend door hunne drift voor het dansen; de *Mofambikers*, met hun krijgshaftig en woest voorkomen; vervolgens de *Nagos*, *Ibos* en *Mondongeezen*, alle wilde en wreedaardige natien.

De *Kreool* - Negers, dat is de Negers die op het eiland geboren zijn, vormden ook eene soort van afzonderlijke natie, waaruit eigenlijk het hof van BIASSOU was zamengesteld. Deze Negers, wezenlijke apen der Blanken, behandelden elkanderen als Graven, Baronnen, Marquisen en Ridder. Opgesierd met den geroofden buit, zag men hen dikwerf gedoscht in prachtige kleederen, welke zij, om het des te belachtlijker te maken, aantrokken over hunne naakte huid, zonder hemd of schoenen; zij maakten bestendig hun hof bij BIASSOU, en gaven Serenaden, Bals en maaltijden. Onder hun was het geringe overblijfsel van menschelijkheid geweken, het, welk deze verzameling van brandstichters en moordenaars nog bezielde.

Over

hadden, te beschrijven. Gedurende eene geheele maand werd deze vlakke, nog onlangs zoo rijk, bloeiend en schoon uit hoofde van hare plantadjen en kunstige Zuiker-molens, alleen verlicht door de vlammen, waar door deze kostbare bezittingen verteerd werden. De gruwzame BIASSOU heerschte weldra over puinhoo- pen en de wit gebleekte beenderen zijner ongelukkige slagtoffers.

Het is in dit rampzalig tijdstip dat de geschiedenis van DESSALINES eenen aanvang neemt. Deze wreede Afrikaan, eerst onlangs van de kusten van *Guinée* op *St. Domingo* overgebracht, was, toen de opstand uitbarstte, bediende bij

eenen

Over het algemeen, had in het leger de grootste ongeregeldheid plaats; het dansen, de *tafia* en de vrouwen namen al den tijd in, welken niet ter plundering en vermoording der blanken, of ter eigene verdediging besteed werd. Waren de kolonisten het onderling eens geweest, zoo hadden zij gemakkelijk eenen vijand kunnen ter onder brengen, die door allerlei ongebondenheden verzwakt was; doch ongelukkig waren de bewoners van het eiland op dit tijdstip verdeeld in onderscheidene partijen, die elkanders ondergang zochten te bewerken; en de gebeurtenissen hebben duidelijk bewezen, dat de opstand der Negers aangemoedigd werd door hun zelfs, welke door het Gouvernement gelast waren om denzelven te dempen.

eenen vrijen en gezeten Neger, DESSALINES ge-
 heeten. Zijn naam was JEAN-JACQUES. Ge-
 heel vervreemd van de zeden der Europeanen
 en van den invloed hunner gewoonten, be-
 schaving en taal; was hem alle de onkunde
 en woestheid eigen van de luchtfreek, waar-
 onder hij geboren was; het eenig gevoel, het-
 welk zijne ziel beheerschte, was wraakzucht,
 gelijk hij ook de loopbane zijner wanbedrij-
 ven intrad door eene schrikkelijk barbaarsche
 daad, door het vermoorden van zijn eigen
 meester, wiens naam hij aannam, met alles
 wat hem van deszelfs bezittingen begeerlijk
 voorkwam.

Vereenigd met de benden van BIASSOU, werd
 DESSALINES weldra door dit Opperhoofd der
 Negers onderscheiden en verkreeg van hem het
 bevel over eene afdeeling, met welke hij de
 vruchtbaarste en digtst bewoonde velden over-
 stroomde, ten einde voor zijne wreedheid slag-
 offers optesporen. De dood was in zijn gevolg
 onder de verschrikkelijkste gedaanten, welke
 men kon uitdenken. Sexe, rang, noch ouder-
 dom werden ontzien. Een spoedige dood was
 eene gunst, vergeleken met de langzame en
 smartelijke martelingen, welke hij zoo wel den
 eerbiedwaardigen grijsaard, de geliefde moeder,
 als

als den zuigeling deed ondergaan. Door geen enkel beletzel meer bedwongen, maakte de wreedheid van dezen barbaar zich kennelijk op eene wijze, waarvan de geschiedenis weinige voorbeelden oplevert. Hij was het, die een Officier der policie, met name BLEN, deed vatten en aan de deur zijner woning levendig vastspijkeren, en toen dien rampzaligen aldus was opgehangen, hem alle de leden, een voor een, met eene bijl deed afkappen. Elders een arme timmerman in zijne schuilplaats ontdekt hebbende, liet hij dien eene straf ondergaan, die overeenkwam met zijn ambacht, en dus tusfchen twee planken binden en in stukken zagen.

BIASSOU had zijn hoofd-kwartier op eene zuiker-plantaadje, welke men alleen uit noodzakelijkheid gespaard had en aldaar was het, dat men alle de geplunderde goederen verzamelde van hun, die onder de slagen der Negers gevallen waren. Bebloede wapenen en kostbare uurwerken, wiskundige werktuigen en ijzeren ketels, allerhande vaatwerk en morsig lijwaat, porceleinen-vasen en dieren-vellen, kostbare diamanten en doodshoofden, waaraan het hair nog gevonden werd, prachtige tapijpen en afzigtelijke vodden: alles vond men hier

hier in het park, onder een verward, ter neer gesmeten.

Op zekere vastgestelde dagen werden deze geroofde goederen verdeeld onder hun, die de meeste moorden bedreven, of de meeste plantaadjn verbrand hadden; terwijl zij door het Opperhoofd, wegens hunnen ijver, geprezen en tot hooger rang bevorderd werden. Aangedreven door begeerlijkheid en eerzucht, befloot DESSALINES de genegenheid van BIASSOU te winnen door eene uitstekende daad van wreedheid. Op zekeren dag dat dit Opperhoofd zich begeven had op eenen krijgstogt, waardoor hij eenigen tijd afwezig zou blijven, nam DESSALINES de gelegenheid waar, om het ontwerp, dat hij gevormd had, ter uitvoer te brengen.

Met onverwachten spoed deed hij een inval in zeker gedeelte van het eiland, tot welk de opstand zijne verwoestingen nog niet had uitgestrekt, maakte drie honderd gevangenen, meest vrouwen, kinderen en grijsaards, sleepte hen geketend naar de legerplaats van BIASSOU, en liet vervolgens, daags voor de terugkomst van dit Opperhoofd, deze drie honderd slagtoffers vermoorden en derzelver hoofden steken op de spitse palisaden, waarmede het voorplein van het verblijf des Opperhoofds omringd was.

Op

Op dit verschrikkelijk schouwspel, dat zich vertoonde voor de oogen van BIASSOU, toen hij in het hoofd-kwartier terug kwam, kon dit barbaarsche Opperhoofd zich niet onthouden, om eene wreedaardige vreugde te doen blijken; hij hield eenigen tijd stil, om hetzelfde op zijn gemak te beschouwen, en na dat hij zijne oogen genoeg had verzadigd, onderzocht hij aan wien hij deze verlustiging te danken had. DESSALINES werd genoemd en BIASSOU prees hem hoogelijk wegens zijnen ijver, spoorde hem aan om op deze wijze voorttegaan en nam hem onder zijne lijfwachten; en van dezen aard was de gelegenheid, bij welke dezen bloeddorstigen Afrikaan zijne eerste bevordering in het leger der zwarten verkreeg.

Ondertusfchen kwam er in de legerplaats van BIASSOU een man, wiens rampzaligen invloed weldra nog grooter werd dan die van DESSALINES en de rampen van *St. Domingo* nog veel meer verzwaarde. Deze man was TOUSSAINT-LOUVERTURE, wiens geschiedenis reeds genoeg bekend is en waarvan ik dus alleen zal zeggen, dat hij, geboren zijnde op de *plantaadje van Breda*, in zijne jeugd bestemd was om de beesten te hoeden, doch vervolgens eenige bevorderingen in het lezen en schrijven gemaakt hebben-

bende, door den Heer BAIJOU DE LIBERTAS tot zijnen koetzier werd aangenomen en de genegenheid en het vertrouwen van zijnen meester verworf; dat hij, in den beginne, aan den opstand geen deel nam, zoo lang hij aan deszelfs goeden uitflag twijfelde, doch eindelijk oordeelde dat het gunstig oogenblik daar was, plotseling het huis zijns meesters verliet en zich naar de legerplaats van BIASSOU begaf, die hem met vreugde ontvong en tot zijnen Secretaris of zaakwaarnemer aanstelde, en vervolgens om zijnen ijver, in verscheidene ondernemingen betoond, te beloonen, tot den rang van Kapitein der lijfwacht verhief.

Het was op dit tijdstip, dat ook de verbindtenis tuschen TOUSSAINT-LOUVERTURE en DESALINES eenen aanvang nam; welke laatste ook niet minder het vertrouwen van BIASSOU genoot; daar hem alles, wat een wreed en woest karakter uitmaakt, in eenen hoogen trap eigen was, en hem dus uit dien hoofde ook altoos het opzigt werd aanbevolen over de straoefeningen der blanken, die men in de gevechten gevangen gemaakt had.

Zie hier op welk eene wijze deze straoefeningen door dien barbaarschen Afrikaan werden ingerigt en uitgevoerd.

Op

Op den dag , tot zulk eene afschuwelijke flagting bepaald , kwam het geheele leger in het hoofd-kwartier bij een , op eene kleine plek gronds , omtrent een vierde van eene mijl in den omtrek , zijnde eene kleine weide of beemd en omringd met een foort van heuvels , welke een natuurlijk amphitheater vormden. Het was op deze hoogten , dat de Negers zich plaats-ten op die wijze , dat er in het midden eene genoegzame ruimte voor de strafoefeningen over-bleef.

Dáár was het dat de ongelukkige blanken , zonder onderscheid van ouderdom of sexe onderëen vermengd , geheel naakt en met de han- den op den rug gebonden , gebragt werden. De strafoefening begon met de oudste lieden , en door eene versijnde wraak deed men hen ook de wreedste straffen ondergaan , wijl men oordeelde , dat zij de Negers langer hadden doen lijden , dan de anderen. Men hing hen bij de kin op aan scherpe en kromgebogene haken , welke vastgehecht waren aan palen van acht voeten hoog en omtrent twintig duim voorwaards uit staken. Op deze wijze moes- ten de ongelukkigen somtijds meer dan twaalf uren achter een hangen , alvorens de dood hun- ne onuitsprekelijke smarten eindigde , wijl de-

ze

ze beulen, met eene ongehoorde wreedheid, van tijd tot tijd hunne slagtoffers losmaakten en vervolgens weder ophingen, ten einde zij de angsten van den smartelijksten dood des te beter en langduriger zouden ondervinden.

De blanken van middelbaren ouderdom en welke men oordeelde dat niet langer dan tien jaren op het eiland gewoond hadden, werden twee aan twee geplaatst tusfchen planken van hunne hoogte, wel vastgebonden en vervolgens in stukken gezaagd.

De jongften werden eerst de oogen met kurken-trekkers uitgerukt en daarna met de fabel in stukken gehouwen.

Wat de vrouwen betreft, derzelve wijze van fterven veranderden DESSALINES en zijne beulen naar hunne grilligheid. Somtijds vielen zij aan op de huismoeders, ontrukten de vruchten harer huwelijks-liefde aan hare lillende ingewanden, hakten dezelve in stukken en dwongen de rampzalige slagtoffers hunner wreedheid om te eten van dit vleesch, hetwelk zij haar met geweld instampten. De kinderen werden levendig geworpen in groote zuiker-ketels, met kokend water gevuld, of op roosters boven een brandend vuur gelegd.

Waarom voert mijn onderwerp mij heen tot
het

het verhalen van zulke afgrijselijkheden? Had de geheele wereld niet gewaagd van deze afschuwelijke gebeurtenissen, men zou meenen dat zij waren uitgevonden door eene barbaarsche verbeelding, met oogmerk om het menschelijk hart te folteren en ons verachting en haat tegen onze medemenschen inteboezemen.

Het leger van BIASSOU begon intusschen de gevolgen te gevoelen van de weinige ondergeschiktheid zijner soldaten en de onkunde van derzelve bevelhebber. BIASSOU had niets berekend, niets bespaard, ten einde zijne benden eenige toevlugt zouden kunnen vinden. De hongersnood begon in het leger te woeden en de ontevredenheid der Negers werd kenbaar door de oproerigheid van sommige afdeelingen; reeds hadden de *Ibos* en *Mosambikers* voorgenomen om eenen anderen bevelhebber te benoemen, en BIASSOU had den opstand alleen kunnen stuiten door den indrukmakenden toetsel der schrikkelijkste straffen.

Bijgestaan door TOUSSAINT - LOUVERTURE en DESSALINES, die reeds de grondslagen hunner magt begonnen te leggen, terwijl zij, van den eenen kant, de ontevredenheid der zwarten aanvuurden en van den anderen kant, het wreed karakter van den Generaal en Chef aanhitsten,

ten einde hem hatelijk te maken, voerde BIASSOU met een ijzeren scepter het bevel over het leger der zwarten; onder verschillende voorwendsels deed hij eene menigte van oude lieden van beide Sexen, van zieken en gekwetsten ombrengen; de schrik heerschte in aller harten; het bloed stroomde aan alle kanten; en de menigte van slagoffers, die hij dagelijks liet ombrengen, om zijne magt staande te houden, vermeerderde alleen de mate zijner wreedheid.

Van den anderen kant verloor hij veel van zijne achting en gezag bij de Negers, door de tegenspoeden, welke hij ondervond in verscheidene gevechten met de blanken, die zich, uit hoofde van het dringend en algemeen gevaar, te zamen vereenigd hadden.

De Negers, die in eene diepe onwetendheid gedompeld en bijgevolg ten uiterste bijgeloovig waren, beschouwden hem als iemand, die door eenen hooger geest bezielde en onverwinnelijk was. BIASSOU zelf, nog bijgelooviger dan allen, over welke hij bevel voerde, beschouwde zich als een werktuig van 's hemels wraak, en zijn bijgeloof, te dezen opzichte, was zoo groot, dat hij de eerste was, die zich verwonderde en het vreemd vond, dat alle zijne ondernemingen niet bestendig met eenen goeden uitslag bekroond werden.

De

De zendelingen van hun , die den opstand der Negers ondersteunden , de vermindering van het gezag van BIASSOU vernemende , zonden hem eenen geestelijken , met name PHILEMON , een oud priester van de Parochie van *la Grande Rivière*. Deze man , die door de vrees voor den opstand eerst naar het Spaansche gedeelte van het eiland de wijk genomen had , was aan de *Kaap* teruggekomen ; en daar hij listig , eer- en dweep-zuchtig was , had hij de taak op zich genomen om door zijnen invloed het gezag van BIASSOU te herstellen en daar door de partij te begunstigen , die den ondergang van *St. Domingo* begeerde.

PHILEMON , ten voordeeligste aan BIASSOU zijnde aanbevolen en voorgesteld als een man , hem door den hemel gezonden , om hem te befturen in de nieuwe pogingen , welke hij voornemens was aantewenden ter verdediging der goede zaak , werd door hem aangesteld tot groot-aalmoezenier van het leger der zwarten ; hij gaf zich alle moeite om zich van den geest des Neger-Generaals meester te maken ; tweemaal in de week liet hij hem biechten en telken zondag het avondmaal gebruiken : ook was BIASSOU welhaast niets meer dan de eerste soldaat in een leger , waarover PHILEMON het Op-

pergezag had weten te verkrijgen. Om des te grooter indruk op den zwakken geest der Negers te maken had deze priester zijne afzonderlijke woning, tafel, bedienden, jagers en allerlei lieden, die hem zijnen voorraad bezorgden; hij vorderde weldra lijfwachten, die hem ook toegestaan werden, en hij vertoonde zich niet meer in de legerplaats, dan gekleed in zijn priesterlijk gewaad.

Hoe grooter eerbewijzen BIASSOU bespeurde, dat zijn aalmoezenier zich geven liet, des te meer verbeelde hij zich, dat de gunst van het opperwezen hem beschermde en onschendbaar maakte; terwijl de Negers hunne geestdrijverij zoo verre dreven, dat zij zich voor zijne voeten nederwierpen en hem over hunne ligchamen lieten heen gaan, ten einde het stof de voeten van den heiligen niet besmetten zou.

Oplettend intusfchen om hun voordeel te doen met de dagelijksche vermindering des gezags van BIASSOU en van den schrik, dien zijn naam inboezemde, verbonden zich TOUSSAINT-LOUVERTURE en DESSALINES des te naauwer, ten einde hem geheel te doen vallen. Onder de bevelhebbers der Negers, die, hoewel aan BIASSOU ondergeschikt, echter zekere onafhankelijkheid behouden hadden, als ook het regr,

om over de volkplanting , waarvan zij het hoofd waren , te gebieden , bevond zich eenen beroemden Neger , de geheime mededinger van BIASSOU , met name JEAN FRANCOIS. Ten naauwste met hem verbonden , deelde TOUSSAINT-LOUVERTURE hem ook zijne ontwerpen mede en bood aan om hem BIASSOU in handen te leveren , zoo hij zich in zijne plaats wilde stellen. JEAN FRANCOIS , ingenomen met het vooruitzicht om eene groote magt te verkrijgen , stemde in alles toe en beloofde van zijnen kant aan TOUSSAINT-LOUVERTURE om hem het opperbevel over een gedeelte van het leger te zullen geven.

De zaken bevonden zich in dezen staat , toen er eene gebeurtenis plaats had , die de ontwerpen der zamenzweerdens bevorderlijk was en den val van BIASSOU verhaastte. De blanken , die eene aanmerkelijke magt verzameld hadden , kwamen hem in zijne legerplaats aantasten ; het gevecht duurde lang en was schrikkelijk ; doch de Negers behaalden de overwinning niet en telden zelfs des anderen daags meer dan vijf duizend van de hunnen onder de gesneuvelden. Terwijl in de legerplaats van BIASSOU de trom geroerd werd , om de Negers tot het gevecht te roepen , doorliep PHILEMON de gelederen ,

en hunne taal magtig zijnde, sprak hij hen, met krachtige bewoordingen, moed in het lijf. De indruk, dien hij op hun maakte, was zoo groot, dat zij hem uit eenen mond verzochten, om deel te willen nemen in het gevecht, ten einde *de Heer* niet van het leger wijken mogt. De listige priester kon geen voorwendfel vinden om dezen algemeenen wensch niet intewilligen; men gaf hem dus het schoonste paard van het leger en hij toonde schijnbaar eenen moed, dien hij verre was van te bezitten; doch naauwelijks was het gevecht begonnen, of hij nam met lossen teugel de vlugt, terwijl de schrik hem zoodanig overmeesterd had, dat hij verviel onder een detachement kavallerie der blanken, en dus gevangen raakte. Naar de *Kaap* gevoerd, werd hij veroordeeld om te worden opgehangen en hij ontving zijne straf op de wapenplaats, in in tegenwoordigheid der vergaderde inwoners.

Deze slag, die een der bloedigsten was, welke er hebben plaats gehad, gedurende de drie jaren, dat de opgestane Negers meester waren van de vlakte van het noorden, was de doodsteek voor het gezag van BIASSOU en begunstigde op eene bijzondere wijze de ontwerpen zijner vijanden.

Het is voorts uit het leven van TOUSSAINT-
LOU-

LOUVERTURE genoeg bekend , hoe dit Opperhoofd door dezen aan JEAN FRANCOIS werd overgeleverd , gevankelijk naar *St. Augustin* werd gevoerd en aldaar van verdriet omkwam.

Toen vervolgens de oorlog in *Europa* was uitgebarsten wilden de Spanjaarden in het begin van 1793 zich met al , wat vijand der Fransche Republiek was , versterken , en riepen dus de oproerige Negers onder hunne vaandelen. TOUSSAINT-LOUVERTURE werd Veldmaarschalk , JEAN FRANCOIS Luitenant Generaal. Zij voerden den oorlog tegen de Franschen op eene wijze , hunner waardig , gedurende den tijd van omtrent twee jaren. Te vergeefs wilden de Franschen hen tot hunnen pligt terug brengen ; doch bij den naderenden vrede voorzag TOUSSAINT-LOUVERTURE het einde zijner diensten en was bedacht om van partij te wisselen ; weldra voerde hij ook zijn voornemen uit , bragt alle de Spanjaarden , die onder zijn bevel stonden , om het leven en begaf zich met zijne troepen naar *Port-de-Paix* , waar hij den eed van getrouwheid aan de Fransche Republiek aflegde , in tegenwoordigheid van den Generaal ETIENNE LAVEAUX , die toen *St. Domingo* bestuurde.

Deze Generaal hem echter weinig vertrou-

wende, zou hij wel dra tot werkeloosheid gebragt zijn, zoo hem niet door een buitengewoon toeval weder eene nieuwe loopbaan geopend ware geworden. In de maand Ventôse van het vierde jaar namelijk barstte er in de *Kaapstad* een oproer uit, waarbij de Generaal LAVEAUX gevangen werd genomen. TOUSSAINT-LOUVERTURE snelde ter zijner wraak aan het hoofd van tien duizend man, trok de *Kaapstad* binnen, verloste en herstelde den Generaal LAVEAUX, welke hem de uiterste erkentenis be-toonde, en tot Divisie Generaal en zelfs tot Lieutenant bij het Gouvernement van *St. Domingo* benoemde, waar door hij dus in de gelegenheid kwam om de grondslagen zijner geweldenarij te leggen en om dit met vrucht te doen, wist hij zijne vrienden voornamelijk te bezorgen. Ook DESSALINES werd in dit opzigt niet vergeten, want TOUSSAINT-LOUVERTURE verzocht en verkreeg voor hem den rang van Brigade-Generaal, als ook het bevel in het district *des Gonaïves*.

Het was dáár dat deze Neger den loop zijner wreedheden hervatte, welken, naar zijnen zin, al te lang was afgebroken. Zoo dra hij zich in zijnen post bevestigd zag, was zijne eerste zorg om een korps van erkende moordenaars
op

op te rigten; hij nam eene menigte van roovers en banditen, die reeds honderde malen het schavot ontkomen waren, in zijnen dienst en rigtte van dezelve een regiment op, onder den naam van *Sans-Culottische Negers* of *revolutionnaire armee*. Met dezen floet van beulen doortrok DESSALINES zijn Gouvernement, willekeurig alle blanken vermoordende, die hem mishagden, of wier bezittingen hij begeerde te plunderen.

Dit was op het tijdstip, dat TOUSSAINT-LOUVERTURE oorlog voerde tegen de Engelschen, die zich van verscheidene gewigtige plaatsen op het eiland hadden meester gemaakt, en daar derzelve aanhangers strengelijk werden opgespoord en vervolgd, liet DESSALINES niet na, ten einde een voorwendfel van zijne onmenscheijkheden te vinden, om aan de Fransche kommissarisfen te schrijven, dat alle de genen, die hij ter dood had doen brengen, vrienden der Engelschen waren. Verheugd van zoo veel ijver en getrouwheid te vinden bij eenen Neger, die nog zoo kort te voren de schrik der geheele kolonie geweest was, schonken de Fransche kommissarisfen, gedrongen door TOUSSAINT-LOUVERTURE, aan DESSALINES den rang van Divisie Generaal, met welken bekleed hij

het bevel bleef voeren in het district *des Gonaïves*, tot dat de Engelschen *St. Domingo* ontruimd hebbende en TOUSSAINT-LOUVERTURE meester van de geheele kolonie geworden zijnde, hem door denzelfen het opperbevel over de departementen van het westen en zuiden werd opgedragen.

Dus bekleed met een volstrekt gezag was hij tevens gelast om door alle mogelijke middelen de eerezuchtige oogmerken te bevorderen van TOUSSAINT-LOUVERTURE, die openlijk de oppermagt over de kolonie zocht te verkrijgen; doch alvorens overtegaan tot het verhaal der verdere bedrijven van DESSALINES, zal het noodig zijn eenige trekken uit het leven van TOUSSAINT-LOUVERTURE aantehalen, ten einde den lezer te doen zien in welken staat zich de kolonie, omtrent dezen tijd, bevond.

Na het voorgevallene met den Generaal LAVEAUX, het welk de oogmerken van TOUSSAINT-LOUVERTURE zoo grootelijks begunstigd had, zond het Fransch Gouvernement nieuwe Agenten naar *St. Domingo*, om er de Staatsregeling van het derde jaar intevoeren en de publieke magten dienvolgende interigten. Deze Agenten waren gelast, om TOUSSAINT-LOUVERTURE de erkenning van het Uitvoerend Be-

Bewind, in derzelve geheele uitgestrektheid, te doen ondervinden en door nieuwe gunstbewijzen de diensten te beloonen, welke hij de Republiek bewezen had, in den persoon van den Generaal LAVEAUX, door hem de vrijheid te hergeven en dienvolgens ook de geconstitueerde magten te doen eerbiedigen. De Fransche Kommissarissen waren dus naauwelijks op *St. Domingo* aangekomen, of zij haastten zich om aan TOUSSAINT-LOUVERTURE de gunst van het Gouvernement te doen blijken, en om hem een bewijs van hun vertrouwen te geven, droegen zij hem den bijzonderen last op; om de Engelschen uit de Kolonie te verdrijven. Het gedrag van TOUSSAINT-LOUVERTURE, gedurende dezen oorlog, was dat van eenen volijverigen, bekwamen en getrouwen Generaal, zoo dat dit tijdvak ontegenzeggelijk het schoonste van zijn leven zou geweest zijn, wanneer de diensten, die hij toen aan *Frankrijk* bewees, niet met zijne eerezuchtige ontwerpen in verband hadden gestaan. Het oogenblik om slap, of in overeenkomst met de Engelschen, te handelen, was nog niet gekomen; hij moest eerst alle mogelijke blijken van getrouwheid aan 't Fransch Gouvernement geven, om deszelfs vertrouwen geheel te winnen en nieuwe gunsten

te

te verkrijgen, die hem, in het volvoeren zijner ontwerpen, bevorderlijk konden zijn. Hij werd ook in zijne verwachting niet bedrogen; de Kommisfarisfen van het Uitvoerend Bewind over zijn gedrag voldaan, en hem een nieuw blijk van erkentenis willende geven, benoemden hem tot Generaal en Chef der legers van *St. Domingo*, welke aanstelling plaats had in *Germinal* van het vijfde jaar.

Bekleed dus met een gezag, waardoor hij over alle de vermogens der kolonie beschikken kon, was TOUSSAINT-LOUVERTURE weldra bedacht om zijne onafhankelijkheid te verzeke- ren; hij liet SANTHONAX, den voornaamsten der Kommisfarisfen, bij het Gouvernement beschul- digen, en zonder de gevolgen zijner aanklagte aftewachten, noodzaakte hij hem om den 7den *Fructidor* van het vijfde jaar de kolonie te verlaten.

De opvolger van SANTHONAX was de Gene- raal HEDOUVILLE; doch deze Agent, die door zijne onberispelijke deugd, krijgs-bekwaam- heden en de zachtheid zijner zeden zeer veel zou hebben kunnen toebrengen om de rampen van *St. Domingo* te lenigen, was, even min als zijn voorganger, naar den smaak van TOUS- SAINT-LOUVERTURE. Aan de *Kaap* komende
vond

vond hij er dezen niet; TOUSSAINT was toen bezig met eene militaire expeditie, waarvan de omstandigheden verdienen gemeld te worden, niet alleen om dat zij in betrekking staan met de ongenade van den Generaal HEDOUVILLE, maar ook een merkwaardige trek van de trouwloosheid van TOUSSAINT-LOUVERTURE opleveren. Hoe meer dit Opperhoofd der Negers den tijd naderde, waarop zijn verraad moest bewerkstelligd worden, zoo veel te meer zocht hij de Mogendheden, die *Frankrijk* vijandig waren, in zijne belangen te krijgen; en hieruit kan men ligt begrijpen, dat hij het zorgvuldigst de ondersteuning van *Engeland* zocht te erlangen. Het was in deze omstandigheden, dat de Engelsche Generaal MAITLAND aan TOUSSAINT-LOUVERTURE de ontruiming voorstelde van *St. Marc, Port - au - Prince, Jeremie, Môle* en andere plaatsen, welke de Engelschen als nog op *St. Domingo* in bezit hadden. Dit voorstel aan den Generaal HEDOUVILLE medege- deeld zijnde, haastte deze zich, om, in zijne hoedanigheid van onmiddelijk afgezant der Republiek, hetzelfde aantenemen; zich echter voorbehoudende, om in onderhandeling te treden met die behoedzaamheid en waardigheid, welke het Gouvernement, dat hij de eer had te ver-

vertegenwoordigen, voegen zouden. Deze bepaling bragt den schrik onder de uitgewekene kolonisten, die zich bevonden in plaatsen, welke door de Engelschen bezet waren; zij verscheurden openlijk de afkondigingen der Fransche kommissarissen, deden de preliminairen verbreken en verklaarden, dat zij niemand dan TOUSSAINT-LOUVERTURE wilden erkennen en alleen met hem begeerden te onderhandelen. De kapitulatie, zoo als de Generaal MAITLAND goed gevonden had haar voorteschrijven, werd dus in der daad tusfchen TOUSSAINT-LOUVERTURE en den Engelschen Generaal gesloten, zonder medeweten van den Generaal HEDOUVILLE.

Onder de bedingen van dit zonderling verdrag, door de Engelschen voorgescreven aan eenen verraderlijken Generaal, die in openlijken opstand was tegen het Gouvernement, dat hij diende, bevonden zich ook de voorwaarden, dat alle de voortbrengfelen der kolonie naar *Engeland* zouden gezonden worden, in ruiling van Engelsche manufacturen en andere Europische waren, die de bewoners van *St. Domingo* zouden noodig hebben; als ook dat deze handel-betrekkingen zouden beschermd worden door een sterk Eskader van Engelsche Schepen.

Na

Na dit zoo blijkbaar verraderlijk bedrijf begaf zich TOUSSAINT-LOUVERTURE naar *Môle*, waar hij eene intrede deed, wier pracht ongetwijfeld een voorwerp van bespottung was voor hun, die dezelve hadden uitgedacht. Hij werd aan de voornaamste poort ontvangen onder een verhemelte, en met levendige toejuichingen, onder het gebulder van 't geschut, gebracht naar 't verblijf van het Bewind. Dáár werd hem een kostbaren maaltijd gegeven; vervolgens manœuvreerden de Engelsche troepen in zijne tegenwoordigheid en eindelijk werd hij door den Generaal MAITLAND, in naam des Konings van *Engeland*, beschonken met een metaal stuk kanon.

De belediging echter het Fransch Gouvernement, in den perfoon van deszelfs afgezant, aangedaan, was daarmede niet weggenomen en veroorzaakte misnoegen bij hun, die aan *Frankrijk* yerknocht waren; ten einde hetzelfde te dóen ophouden en ter gelijker tijd een voorwendfel te hebben om den Generaal HEDOUVILLE naar *Europa* terug te zenden, bedacht TOUSSAINT-LOUVERTURE om hem in verdenking te brengen, als ware hij een geheim vijand der Negers en als ware zijn oogmerk om hen weder in slavernij te dompelen. Ingevolge

ge

ge hiervan deed hij den Franschen kommissaris een Reglement over den landbouw aannemen, waarvan hij zelf de grondslagen had vastgesteld; zoodra nu dit Reglement publiek werd gemaakt, lieten de bezoldigde zendelingen van TOUSSAINT-LOUVERTURE, DESSALINES, MOIJSE, CHRISTOPHE en anderen niet na om te schreeuwen over dwingelandij en de schending van alle de natuurlijke regten van den mensch. Hetzelve Reglement werd voorgesteld als een aanslag tegen de vrijheid der Negers en men bedreigde het leven van den Generaal HEDOUVILLE. Ook als toen had deze afgezant het verdriet, om twee van zijne *Aides-de-Camp* te verliezen, die bij de Stad *St. Marc* vermoord werden, op het oogenblik dat zij van eene zending naar *Aux Caijes* terug kwamen, om zich naar de *Kaap* te begeven.

Zoo vele redenen van verdriet en hartzeer, gevoegd bij de geweldenarijen, waarmede de Generaal HEDOUVILLE bedreigd werd van den kant van TOUSSAINT-LOUVERTURE, die aan het hoofd zijns legers naderde, dreigende hem en alle de blanken van de Kolonie te vermoorden, deden hem eindelijk besluiten, om, in Nivôse van het zevende jaar, na drie maanden verblijfs aan de *Kaap*, weder naar *Frankryk* te vertrek-

trekken. Wie betreurt hier niet de kracht der vooroordeelen, die het Fransch Gouvernement ten voordeele van TOUSSAINT-LOUVERTURE innamen? Noch de erkende braafheid van den Generaal HEDOUVILLE, noch zijne gegronde klagen konden de oogen van het Uitvoerend Bewind openen.

Hij werd onmiddellijk opgevolgd van den Kolonel VINCENT, eenen getrouwen Agent van TOUSSAINT-LOUVERTURE, die, de onbeschaamdheid hebbende om den Kommisfaris HEDOUVILLE aantetijgen, dat hij de vrijheid der Negers had willen ondermijnen; dat hij een eerzuchtige was en de publieke fondsen misbruikt had, tevens behendig genoeg was, om de aandacht van het Gouvernement van den wezenlijk schuldigen aftrekken en alle vermoedens te werpen op den deugdzamen Burger, wien van zijne zending niets overbleef, dan treurige herinneringen en het gevoel zijner onschuld.

Na het vertrek van den Generaal HEDOUVILLE, kreeg ROUME, die als Agent van de Fransche Republiek te *Santo - Domingo* zijn verblijf hield, van het Uitvoerend Bewind bevel, om zich naar de *Kaap* te begeven en aldaar de teugels van het Bestuur in handen te nemen, Deze nieuwe Agent, wien zoo vele onheilen in zijnen post verbeidden, had de rust, welke

C

hij,

hij, gedurende de eerste maanden van zijn bestuur, genoot, te danken aan de gebeurtenissen, die eenigen tijd na zijne aankomst aan de *Kaap* voor vielen. TOUSSAINT-LOUVERTURE, werverre van zijne inhuldiging tegentegaan, begunstigde integendeel dezelve, zoo veel hij vermogt. Zijn oogmerk was om van deszelfs tusschenkomst gebruik te maken en zich van zijn gezag te bedienen in den oorlog, dien hij verklaard had aan RIGAUD, eenen Mulatten-Generaal van het zuiden. De verwoestingen van dezen oorlog tusschen de Negers en Mulatten waren verschrikkelijk. Beide partijen baadden zich in het bloed harer eigene medeburgers, en het was gedurende dezen moorddadigen oorlog, dat TOUSSAINT-LOUVERTURE, bijgestaan door DESSALINES, twee derde deelen der Mulatten op *St. Domingo* deed ombrengen, gelijk ook aan de *Kaap* alle de Zwartten, die eigendommen bezaten en aangeduid werden onder den naam van de Fransche factie. RIGAUD, verwonnen zijnde, redde zich en zijn huisgezin en begaf zich naar *Frankryk*; terwijl TOUSSAINT-LOUVERTURE de zuidelijke provincien, als overwinnaar, intrekkende, de beste vrienden van RIGAUD liet fufilleeren, hoewel zij zich, vertrouwend op zijne plegtige beloften, aan zijne goedertierenheid hadden overgegeven.

TOUS-

TOUSSAINT-LOUVERTURE intusfchen niets meer te vreezen hebbende van eenen mededinger, die zijne magt had durven bedreigen, gebruikte als nu alle zijne kunstenarijen ten verderve van den kommissaris ROUME, wiens staatkundig aanwezen voortaan voor zijne ontwerpen nutteloos was. Er werd eenen opstand tegen hem bewerkt, ingevolge van welken de Agent der Fransche Republiek gevangen genomen en in 't kamp van *Breda* gebragt werd. De uitvoerder van dezen ongehoorden aanslag, van deze volstreckte schending van het regt der volken, was de Brigade-Generaal MOIJSE, de neef en als toen de vertrouwde vriend van TOUSSAINT-LOUVERTURE.

ROUME, gevangen gehouden in het kamp van *Breda*, was aldaar negen dagen lang blootgesteld aan de beschimpingen, beledigingen en geweldenarijen der afhangelingen van TOUSSAINT-LOUVERTURE, en hoe wel deze tooneelen onder de oogen van dezen Generaal voorvielen, was hij echter nimmer bedacht om aan dezelve een einde te maken; zijn oogmerk was den Franschen kommissaris den moed te beneemen en hem bevreesd te maken, ten einde van hem de opoffering te verkrijgen, die hij voornemens was van hem te vorderen. Na negen dagen lijdens en onrust, kwam eindelijk MOIJ-

SE bij hem en vorderde zijne toestemming, in geschrifte, aan de bezitneming van dat gedeelte der Spaansche kolonien, hetwelk aan *Frankrijk*, bij het vredes verdrag tusfchen de Fransche Republiek en zijne Katholijke Majesteit, was afgeftaan. Op het hooren van dit voorftel bemerkte de Fransche Agent den afgrond, in welken hij gefleept was; echter befloten hebbende om zijn karakter fttaande te houden en ten einde toe aan zijnen pligt getrouw te blijven, antwoordde hij, zulk eenen eisch niet te kunnen inwilligen.

Men dreigde om hem, zijne vrouw en zijne kinderen te fufilleeren; doch deze bedreigingen joegen hem geene vrees aan. Woedende over zijnen weerftand, vertoonden zijne verdrukkers den toefstel tot de straf te vergeefs voor zijne oogen; zoo lang het hem en zijne familie goldt, bleef de ongelukkige ROUME moedig in zijne weigering volharden; maar toen hij de bedreigingen en het gefchreeuw der Negers hoorde, die met zijnen dood ook het vermoorden van alle de blanken in de kolonie eifchten, zoo hij de begeerte van hunnen Generaal niet inwilligde, begaf hem zijne standvastigheid en hij beloofde alles, wat men van hem vorderde.

Omringd door den geheelen toefstel van een
tal-

talrijk , dreigend en woedend leger , schreef de ongelukkige ROUME met eene bevende hand en den dood in het hart eenen brief , hem door TOUSSAINT - LOUVERTURE opgegeven , aan *Don JOACHIM GARCIA* te *Santo-Domingo* , om hem uittennoodigen tot het overleveren van het Spaanfche gedeelte , in het vredes - verdrag begrepen , aan den Generaal en Chef der legers van *St. Domingo* , immers op deszelfs eerste aanvraag .

Don JOACHIM GARCIA verzette zich eerst tegen dezen eisch van den Franschen Kommissaris ; doch door TOUSSAINT - LOUVERTURE met eenen inval bedreigd wordende , wilde hij de zaak op de lange baan schuiven , ten einde tijd te winnen , om zijn Gouvernement van de omstandigheden kennis te geven . Hij verzocht dus den tijd van drie maanden , om de plaatsen , welke men bedoelde , te ontruimen . TOUSSAINT - LOUVERTURE veinsde hierin genoeg te nemen ; doch terwijl *Don JOACHIM GARCIA* , op zijne belofte vertrouwend , rustig het antwoord van zijn Gouvernement afwachtte , werd hem onvoorziens berigt , dat de Generaal PAUL , broeder van TOUSSAINT - LOUVERTURE , benevens de Generaal d'HEBECOURT aan het hoofd eener armee van tienduizend man op *Santo-Domingo* aanrukten , om zich van deze plaats meester te maken .

Overvallen en in verlegenheid gebragt, boden de Spanjaarden geen langdurigen tegenstand; aan alle kanten terug geslagen, ontruimden zij *Santo-Domingo* en begaven zich naar de Eilanden *Cuba* en *Porto-Rico*. Na deze onderneming, waar door TOUSSAINT-LOUVERTURE het Spaansch gedeelte van het eiland, waarna hij zoo begeerig was, in bezit kreeg, werd de ongelukkige ROUME van zijn Bewind verftoken en naar *Dondon* gevoerd, waar hij in boeijen zuchtte, tot dat de tijding kwam eener expeditie tegen *St. Domingo*, wanneer hij in vrijheid werd gesteld, en men hem vergunde om zich naar de Vereenigde Staten van *Amerika* te begeven.

Van dit oogenblik af was TOUSSAINT-LOUVERTURE volstrekt meester van de Kolonie; terwijl DESSALINES, tot wiens geschiedenis wij terug keeren en die, gelijk wij gezien hebben, den rang van Divisie Generaal bekomen had, zijn verblijf vestigde te *Port-au-Prince*. Aldaar door geenen teugel meer bedwongen en verzekerd zijnde van de bescherming en ondersteuning van TOUSSAINT-LOUVERTURE, legde hij zijn wreed karakter openlijk aan den dag en verkreeg den onverzoenlijken haat, dien hij de blanken gezworen had, nieuwe kracht. Omringd van beulen, die altoos gereed waren

om zijne bevelen te gehoorzamen , was eene enkele verdenking het doodsvonnis van hun, die er de voorwerpen van waren. Wanneer zijne wreedheid geen schijnbaar voorwendfel vinden kon, wendde hij den vermeenden afkeer der blanken voor van het stelsel, dat de zwarten tot hunne gelijken verklaarde en dit vonnis werd aanstonds van hunne straf gevolgd. Zie hier zijne gewone manier om hunne doodstraf uitte spreken: hij deed hen voor zich brengen en na eenige vragen in eene barbaarsche taal, die de ongelukkigen dikwerf niet eens verstonden, haalde hij zijne snuifdoos uit den zak, klopte op dezelve, en op dit teeken werd het slagtoffer door zijne aangelingen in stukken gehouwen of gefufileerd.

Begeerig om bloed te vergieten, oefende hij, wanneer hij onder de blanken geene voorwerpen meer vond, zijne wreedheid ook uit, omtrent zijne eigene medepligtigen. In persoon den post van beul bekleedende, hieuw hij hen koelbloedig met de sabel in stukken, wanneer zij zijne bevelen niet volgens zijne begeerte volbragt hadden, en bemorst met hun bloed gaf hij gehoor aan de genen, die iets met hem te verhandelen hadden. Behalve de magt, waarmede hij bekleed was in de departemen-

ten, die onder zijn bevel stonden, had TOUSSAINT-LOUVERTURE hem bovendien het opzicht toevertrouwd over den landbouw in de geheele kolonie, en daardoor alle de bewoners van dit ongelukkig eiland, zonder onderscheid, overgegeven aan de grilzieke woede van dezen Rookver. DESSALINES, met deze nieuwe magt voorzien en altoos begeleid door vijftig of zestig zijner lieden, viel op het onverwachts met geweld aan op de plantaadjen, en sloeg onmeedoogend ieder dood, dien hij niet aan den arbeid bezig vond, op het oogenblik, dat hij zich vertoonde. Wanneer de een of andere opzigter hem mishagde ontzette hij hem van zijnen post, benoemde een ander en handelde bij deszelfs aanneming, zoo als hij het noemde, op deze wijze: Hij deed alle de Negers der plantaadje bij een komen, koos er een uit, naar zijn goedvinden, en sprak hem vervolgens aan met deze woorden: „Ik, u benoem tot opzigter der plantaadje; de zwarten, gij doet werken van dit tot dat uur en gij u neemt in acht, zoo gij niet gehoorzaamt mijne orders.” — Deze aanspraak geëindigd zijnde, wierpen zich zijne volgelingen op den nieuw aangestelden en geesfelden hem, tot dat het bloed overal het ligchaam uitgudste. Soms tijds bezweken deze ongelukkigen onder de slagen
en

en alsdan werden zij onbekwaam geoordeeld om den post van opzigter te bekleeden; doch wanneer zij de proef doorstonden, werden zij door DESSALINES in hunnen post bevestigd en bedreigd van gefuilleerd te zullen worden, wanneer zij ooit hunnen pligt niet volbragten. Aan hoe vele afschuwelijke grilligheden stonden deze Negers niet ten doel, die, om de vrijheid te verkrijgen en het juk der blanken aftewerpen, reeds zoo vele misdaden bedreven en zoo veel bloed vergoten hadden!

In het achtste jaar werd de magt van TOUSSAINT-LOUVERTURE, gelijk wij reeds gezien hebben, bedreigd door eenen mededinger, die in de geschiedenis der rampen van *St. Domingo* reeds vermaard geworden was, en ontstak er eenen oorlog tusfchen den overweldiger en RIGAUD, het opperhoofd der mulatten in het departement van het zuiden. Om de belediging, TOUSSAINT-LOUVERTURE aangedaan, te wreken, en meer en meer zijne gunst te winnen, liet DESSALINES alle lieden van de kleur, zonder onderscheid, die zich bevonden in de districten *des Gonaïves, St. Marc* en *Port-au-Prince*, gevangen nemen, onder voorwendfel dat zij in verstandhouding stonden met de mulatten, die RIGAUD waren toegedaan, en deed, op eene onmenschelijke wijze, meer dan

vijftien - duizend van dezelve verdrinken. Bij zijne intrede in de stad *des Cayes*, na de nederlaag van RIGAUD, deed hij met trommelflag bekend maken, dat hij eene monsterring zou houden van alle de vrouwen, zonder onderscheid van ouderdom of kleur. — Zou men kunnen gelooven, dat zijn oogmerk hiermede was om zijne woede te koelen aan eene schroomvallige en weerlooze sexe! — Toen de vrouwen, verbaasd en verlegen, op het plein waren zamengekomen, deed hij haar in gelederen plaatsen en naar mate zij voorbij hem heen trokken viel hij met stokslagen op haar aan, bijzonderlijk het meest de blanken mishandelende, van welke er verscheidene op de plaats dood bleven. De snoodaard meende hier door de blanken tot opstand te brengen en aldus een voorwendfel te vinden, om hun te doen vermoorden; doch ieder was zoodanig door schrik getroffen, dat niemand den moed had om zijne stem tegen eene zoo barbaarsche daad te verheffen en voor dit maal werd de stad van eene algemeene slagting bevrijd.

Door de overwinningen, die TOUSSAINT-LOUVERTURE op RIGAUD had behaald, en den goeden uitflag van zijne listen omtrent de Fransche kommisfarissen was zijn gezag in de kolonie volkomen bevestigd geworden; er ontbrak nog
maar

maar eene daad aan, om de mate der eerezucht van dezen woedenden Afrikaan voltemeten, de plegtige verbreking namelijk van alle banden, waarmede de kolonie met het moederland vereenigd was en zijne eigene aanstelling als den Gebieder van dit gedeelte der wereld. Dit laatste ontwerp, waardoor zijn verraad ten top werd gevoerd, deze laatste stap, die door zoo vele misdaden voorbereid en door het bloed van zoo vele slagtoffers verzegeld was, werd den 13den Mesfidor van het negende jaar ter uitvoer gebragt. Ook toen was het dat men deze zonderlinge staatsregeling van *St. Domingo* zag te voorschijn komen, die, hoewel schijnbaar eenige betrekkingen vaststellende met het moederland, dezelve echter alle en voor altoos afbrak; terwijl onder dit alles ook DESSALINES bedacht was, om zijn geluk zoo veel mogelijk te verzekeren. Als nog niet naar den eersten rang kunnende dingen, wilde hij ten minste geen mededinger naar den tweeden hebben. De Divisie Generaal MOYSE, de neef van TOUSSAINT-LOUVERTURE, was de eenige, die zijnen invloed kon opwegen; hij besloot hem te doen vallen en hij slaagde: de Generaal MOYSE werd gefufilleerd, als hebbende eenen opstand tegen den Gouverneur van *St. Domingo* willen verwekken, en weldra daarna verklaarde TOUS-

SAINT-

SAINT-LOUVERTURE, dat, met uitzondering van DESSALINES, uit hoofde der groote diensten, welke hij bewezen had, er in het toekomende geene Divisie Generaals meer in de Kolonie zijn zouden.

Terwijl DESSALINES aldus den val bewerkte van den man, die hem alleen nog in den weg stond, vierde hij zijn huwelijksfeest te *St. Marc* met eene pracht en buitensporige weelde, die op de zonderlingste wijze strede met de barbaarsche en woeste zeden der voornaamste deelnemers aan hetzelfde; terwijl er niets werd gespaard om deze omstandigheid allen mogelijken luister bijtezetten. De rijkste particulier van *Europa* zou geene grootere pracht ten toon gespreid, noch geene grootere vertooning van overvloed gemaakt hebben. TOUSSAINT-LOUVERTURE was in persoon met zijne vrouw en een groot gevolg bij de plegtigheid tegenwoordig, en men zag van toen af duidelijk dat het gezag, als ook de roof van *St. Domingo*, tusschen deze beide Afrikanen, die met bloed en misdaden overdekt waren, zou verdeeld worden.

Doch de tijd der wraak was eindelijk gekomen. Het Fransch Gouvernement had alle mogelijke middelen van bevrediging, ten opzichte van TOUSSAINT-LOUVERTURE, beproefd. Hoe vele pogingen waren er door den Eersten
Con-

Consul niet aangewend, om het oproerig Opperhoofd van *St. Domingo* tot de eer, tot zijnen pligt, terug te brengen en de belangen van het moederland, ja zelfs zijn eigene belangen te doen bevorderen? De Geschiedenis zal vertroostende en verëerende gedenkteekenen hieromtrent kunnen verzamelen. Ook was het alleen de nutteloosheid van alle middelen van bevrediging, die het Fransch Gouvernement kon doen besluiten om geweld te gebruiken, en met welk eene vredelievende gezindheid werd ook nog deze laatste poging in het werk gesteld? De schepen, die den dood en de verwoesting met zich voerden, ten einde eenen oproerling te straffen, bragten ook de heiligste waarborgen der welwillendheid van den Eersten Consul met zich. Alvorens hem, die alle de nationale verontwaardiging verdiend had, met geweld aantetasten, moesten de uitvoerders der publieke wraak hem trachten te winnen door eene weldaad, welke zoo treffend moest zijn voor het hart van eenen mensch, die alle natuurlijk gevoel niet volstrekt had uitgeschud; men was gelast om zijne twee zonen, die zoo lang van hunnen vader waren gescheiden geweest, en zoo grootmoedig waren opgevoed onder eene natie, welke hij verraden had, in zijne armen terugvoeren.

Het

Het Fransch Gouvernement zond dus eindelijk een eskader, onder het bevel van den Generaal LECLERC, naar *St. Domingo*, ten einde deszelfs gezag en de orde op dit eiland te herstellen. De voornaamste omstandigheden van deze expeditie zijn elk bekend, hoe de Negers, onder aanvoering van CHRISTOPHE (*), de

(*) Deze Mulat had zijne eerste krijgstogten gedaan onder BIASSOU en zich in deze schole van moord en verwoesting doen onderscheiden. Hij was het, die, in de maand Junij 1795, op het oogenblik toen de Fransche kommisfarijfen de opgestane Negers eene volkomene vergiffenis aanboden en onder de vaandel der Republiek terug riepen, met eenen zekeren MACAIJA, aan het hoofd van drie duizend Negers, in de *Kaapstad* doordrong, eene schrikkelijke slagting onder de blanken aanrigtte en dit bloedige tooneel besloot met het in den brand steken der Stad, waardoor dezelve geheel vernield werd. Door menigvuldige misdrijven en laagheden was CHRISTOPHE de geheime Agent geworden der willekeurige handelingen van TOUSSAINT-LOUVERTURE. Hij had het opperbevel in het district van de *Kaap*, toen men in deze Stad het naderen van een Fransch eskader vernam. Zoo geveinsd als wreed schein hij opregt deel te nemen aan de blijdschap der inwoners. *Het zou hem, was zijn zeggen, tot groot genoeg verstreken, het eerste de Franschen te ontvangen en hen wel te onthalen.* Toen men het eskader geseind had schein zijne vreugde te verdubbelen, terwijl hij nogmaals te kennen gaf, dat

de Kaapstad in brand staken en welke de gevolgen waren van deze rampzalige gebeurtenis.

Wij

dat men niets beters kon doen dan de Franschen wel te bejegenen. Doch hoe grootelijks werd de algemeene verwachting te leur gesteld, toen men hem alle schikkingen zag maken, om zich tegen de ontscheping te verzetten? Een Aide-de-Camp van den Admiraal had zich bij hem vervoegd met de Proclamatien van het Fransch Gouvernement en van den Generaal en Chef LECLERC; doch werd met eene beledigende trotsheid ontvangen; terwijl CHRISTOPHE volstrekt weigerde om het gezag van Frankryk te erkennen, of zich aan hetzelfde te onderwerpen. Tenzelfder tijd deed hij de forten met geschut en verderen voorraad voorzien. Als toen werd de rouwe in de Kaapstad algemeen; want hoedanig men ook dezen tegenstand beschouwen mogt, het bleef toch altoos eene volstrekte weerspannigheid tegen het Moederland.

Des avonds verklaarde CHRISTOPHE rond uit, dat het eskader niet zou ontvangen worden; terwijl hij weigerde om de beide Proclamatien, die hem toegezonden waren, bekend te maken, hoewel hij een ontrouw verslag van dezelve deed en voorgaf dat ze vervuld waren met trotsche bewoordingen en niets anders dan dwingelandij en heerschzucht ademden. Hij begaf zich vervolgens naar de kasernen, sprak de troepen van linie aan, trachtte hen te overtuigen dat men hun de vrijheid kwam ontrooven en deed hen zweren haar tot den laaften man te zullen verdedigen.

Den

Wij zullen ons dus alleen bepalen tot het verhaal der omstandigheden , welke bijzonder tot het

Denzelfden avond ten negen uren werd overal de trom geroerd en op dit teeken van alarm begaf zich eene geheele menigte burgers naar het Raadhuis, waar de Stadsregering vergaderd was; men besloot aldaar, na rijpe overweging, dat men den Generaal CHRISTOPHE een verzoekschrift zou aanbieden, waardoor men hem zou trachten te bewegen zoo door staatkundige bedenkingen, uit de omstandigheden voortvloeiende, als door het treurig tafereel der rampen, welke de *Kaap* noodwendig moesten treffen, wanneer hij bij zijne weigering bleef volharden. Dit verzoekschrift werd hem den 14den Pluviôse, des middernachts, overgeleverd; doch ongevoelig voor de roerende uitdrukkingen, in dit geschrift vervat, en doof voor alle wezenlijk gevoel van eer en pligt, verklaarde hij, dat hij, soldaat zijnde, alleen TOUSSAINT-LOUVERTURE als Opperhoofd erkende en ook dezen alleen gehoorzaamheid verschuldigd was, terwijl hij verzekerde, dat zoo de Franschen pogingen bleven aanwenden om binnen te loopen, alles in vuur en vlam zou staan, voor dat het eskader op de Reede zou ten anker komen.

Den 15den liet de Stadsregering, nog altoos hopen- de dit stalen hart te zullen vermurwen, een groot getal oude lieden, vrouwen en kinderen bijeenkomen, welke zich in menigte naar zijn verblijf begaven, ten einde hem te smeeken, om hun Vaderland te bewaren voor de rampen, waarmede het bedreigd werd. Doch dit middel had geen beter uitwerksel, dan het

eer-

het leven van DESSALINES betrekking hebben , en die voorvallen , welke voor den lezer van eenig be-

eerste; het gekerm en de tranen dezer lieden werden hem lastig, hij deed hen dus door zijne wachten verdrijven en liet bekend maken, dat hij geen enkel verzoek meer zou aanhooren.

Men zag toen, dat alles verloren was en dat de bedreigingen, die hij gedaan had, weldra ten uitvoer zouden gebragt worden. Des middags ten een uur hoorde men in der daad dat CHRISTOPHE eene groote hoeveelheid vuurtuig aan zijne troepen had doen uitdeelen, met oogmerk om de Stad in brand te steken, zoodra er een kanonschot zou gedaan zijn. Deze toebereidsfelen deden de inwoners bemerken dat er voor hun niets overbleef dan hunne woningen te verlaten en elders eene schuilplaats te zoeken, zoo als ook een groot aantal derzelve met ter daad deed.

Omtrent ten zes uren des avonds hoorde men van het fort *Picolet* omtrent een twintigtal kanonschoten, hetwelk het sein was tot het in brand steken der Stad. De Negers, met CHRISTOPHE aan het hoofd, begaven zich dus naar den zeekant en staken den brand in verscheiden huizen van negotie en weldra daarna keerde zich hunne woede naar de openbare gebouwen; de kantoren der marine, de groote kerk, de kasernen, de magazijnen, het paleis van het Gouvernement, de Griffie, waar zoo vele, voor de ingezetenen belangrijke, stukken bewaard werden, waren in een oogenblik eene prooij der vlammen. Het hospitaal *de la Providence*, het verblijf van zoo vele oude lieden, vrouwen, weezen en zieken, werd zelfs

D

niet

belang en het oogmerk van dit werk bevorderlijk kunnen zijn, in eenige aantekeningen vermelden. Toen

niet gespaard; tot driemaal toe stak men hetzelfde in brand; doch door de spoedige hulp, die telkens werd aangewend, werd dit gebouw behouden.

Omtrent ten elf uren des avonds was de brand zoo geweldig geworden, dat men de noodzakelijkheid inzag om te vlugten; terwijl het geschreeuw en gekerm der vrouwen en kinderen zulks nog verhaastte. Meer dan duizend huisgezinnen, door de vlammen, die zich van alle kanten verhieven, verlicht, begaven zich op weg, met de Stadsregering aan hun hoofd. Doch den brand willende ontvlugten, zagen zij zich vervolgd door de woede van CHRISTOPHE, die vernomen hebbende, dat deze ongelukkigen zich begeven wilden naar *la Vigie* om aldaar eene schuilplaats te zoeken, eenen zekeren Neger, met name IGNATIUS, afzond, met last aan de Stadsregering, om zich met al haar gevolg te begeven naar geene zijde van de *Kaap*, hetwelk ten oogmerk had, om alle de genen, die zich aldaar bevinden zouden, opteoffereren, wanneer de troepen, bij het binnenloopen van het eskader, gedrongen wordende om de Stad te verlaten, naar dezen kant zouden wijken. Gelukkig voorzag men dit oogmerk en weigerde de Regering dus om te gehoorzamen. Een half uur daarna kwam dezelfde IGNATIUS met den eigen last terug en voegde er schrikkelijke bedreigingen bij. Men scheen nu eenigzins gezind te zijn om te gehoorzamen; maar in plaats van den aangewezenen weg te volgen, sloeg men dien naar *la Vigie* in, hopen-
de dat men op den top

Toen het Fransche Eskader, na eenen togt van zes- en- veertig dagen, den 11den Pluviôse van

van dien berg minder aan de woede van CHRISTOPHE zou blootgesteld zijn. Lijfs behoud, kinder- en huwelijks-liefde, gelijk ook de vrees, verdubbelden ieders krachten en men trok voort langs paden, welke met steile rotfen en afgronden omgeven waren. Naauwelijks de plantaadje *d'Espagne* bereikt hebbende, kwam dezelfde Neger nogmaals terug en was woedend, om dat men zijn bevel niet gehoorzaamde, terwijl hij nogmaals op gebiedenden toon herhaalde, dat men niet toeven moest om hem te volgen. Dit bewijs van de oogmerken van CHRISTOPHE, deed de begeerte om te ontvlugten des te grooter worden; de geheele trein vervolgde zijnen moeilijken togt, door nog ongebaander wegen, als welke men eerst gevolgd was, en met het aanbreken van den dag kwam men op den berg *la Vigie*, waar men zich in de holen en engtens, die denzelven omringen, verspreidde.

Van deze plaats ontdekte men het eskader en deszelfs bewegingen. Ieder schepte weder moed en hoop, en men verwachtte met ongeduld het oogenblik der ontscheping om terug te keeren en zijne verlosfers te gaan ontvangen. Doch CHRISTOPHE had van het vervolgen zijner prooij nog niet afgezien; voor de vierdemaal zond hij IGNATIUS met een detachement foldaten verzeld, ten einde met geweld de vlugtelingen terug te brengen, boven de *Kaap* te vervoeren en de schuilplaatsen van *la Vigie* in den brand te steken. Alles werd te werk gesteld ten einde dezen Neger te bewegen, om de ongelukkigen dit verblijf

van het tiende jaar op de hoogte van *la Grange* aankwam , werd de zeemagt , gelijk ook de landtroepen , in drie divisien verdeeld. De eerste , onder het bevel van den Schout-bij-Nacht LATOUCHE , was bestemd om te *Port-au-Prince* een leger-corps , dat onder het bevel stond van Generaal BOUDET , te ontschepen ; de tweede moest , onder de orders van den Kapitein MAGON ,

niet te ontrooven : gebeden , tranen , geld ; doch hij was doof en ongevoelig voor alles , en men was genoodzaakt te vertrekken.

De Stadsregering echter , den last van CHRISTOPHE schijnende optevolgen , rigtte den togt in naar de bewegingen van het eskader , dat bij eenen gunstigen wind op de Reede gekomen was. Vermoeijenis en de slechte wegen waren de voorwendfelen van den weinigen spoed , dien men maakte. Eindelijk werden de wenschen van deze ongelukkigen , die tot slagtoffers bestemd waren , verhoord. Men was genaderd tot de plantaadje *d'Espagne* , toen de ontschepping der Franschen bewerkstelligd werd. De verwarring , die in dit oogenblik plaats had , deed IGNATIUS en zijn detachement verdwijnen ; als toen spoedde zich ieder voorwaards en men had weldra het genoeg , om zijne vrienden , die hulp aanbragten , te omhelzen.

Zoodanig was het gedrag van CHRISTOPHE , toen de *Kaapstad* in den brand werd gestoken ; van dien Neger , wiens geveinsdheid de goede trouw der Franschen een oogenblik wist te verschalken , en wiens woeste wreedheid welligt zonder voorbeeld is.

gon, de divisie van den Generaal ROCHAMBEAU in de Baaij van *Manenille* aan land zetten en den aanval op het fort *Dauphin* ondersteunen; terwijl de derde, zamengesteld uit de magt, welke de Generaal en Chef LECLERC onder zijn bijzonder bevel gehouden had, bestemd was, om zich van de *Kaapstad* en den naburigen omtrek meester te maken.

Het was dus de eerste divisie, onder het geleide van den Generaal BOUDET, welke tegen DESSALINES gerigt was, daar hem het bevel was opgedragen in het deparrement van het westen, waarvan men weet dat *Port-au-Prince* de hoofdplaats is. Toen de divisie van den Generaal BOUDET den 15den Pluviöse voor deze plaats verscheen, was DESSALINES aldaar niet tegenwoordig, wyl hij te *St. Marc* gebleven was, ten einde des te beter gemeenschappelijk te kunnen handelen met TOUSSAINT-LOUVERTURE, die van zijne zijde hem ook genaderd en meer naar den kant van de *Gonaïves* getrokken was. Beide hadden zij aan de bevelhebbers van de *Kaap*, *Port-au-Prince* en andere plaatsen order gegeven, om, na dat zij der vijandelijke magt allen mogelijken tegenstand zouden geboden hebben, alles te vuur en te zwaard te verwoesten en zich vervolgens bij hunne onderscheiden Generaals te komen voegen.

Alvorens de reede van *Port-au-Prince* te naderen en eene ontscheping te beproeven, zond de Generaal BOUDET het fregat *la Guerrière* met een van zijne Aides-de-Camp, om den bevelhebber van de plaats de Proclamatie van het Gouvernement te overhandigen, als ook eenige brieven aan de Burgerlijke en Krijgs-beëmbten. Deze Officier werd door den Generaal AGÉ, eenen blanken bevelhebber, heuschelijk ontvangen en vond alle gelegenheid, welke hij wenschen kon, om met de voornaamste inwoners en overheden der stad in onderhandeling te treden. Doch het gedrag van den Generaal AGÉ verwekte bij de zwarte bevelhebbers weldra verdenking, zij kwamen in opstand en dwongen hem om den Aide-de-Camp van den Generaal BOUDET zoo min, als de floep en de matroosen, te doen vertrekken. In dit uiterste liet de Generaal AGÉ aan den Generaal BOUDET weten, dat men zijn gezag niet meer erkende, en trachtte dezen te bewegen om geene ontscheping met geweld te ondernemen, als zullende ongetwijfeld het sein wezen tot den moord van alle de blanken en het verbranden van de stad.

Op het ontvangen der tijding van het geen er te *Port-au-Prince* was voorgevallen, werd DESSALINES, die deze plaats genaderd was, woedend

dend en zwoer eene bloedige wraak te zullen nemen. Hij schreef terstond aan den Mulat-schen bevelhebber LAMARTINIÈRE om geene orders van den Genraal AGÉ meer te ontvangen en om dadelijk alle blanken, die hij magtig kon worden, in hechtenis te nemen en hem toetezenden. Terzelfder tijd liet hij te *St. Marc* alle de Fransche huisgezinnen, wier vermogen sedert lang zijne begeerlijkheid had gaande gemaakt, opligten, en toen men alle deze slag-offers bijeen verzameld had, gaf hij bevel om dezelve te vervoeren naar *Verrettes* en *la Grande Rivière*, alwaar hij hen met de bajonet deed afmaken. Eene vrouw van *St. Marc* vond men op den weg van deze Stad naar *l'Artibonite* met den buik opengesneden liggen, hebbende naast haar een kind, hetwelk zij zoogde en dat de borst van zijne rampzalige moeder nog zocht te vatten.

De Generaal BOUDET intusfchen de rampen willende verhoeden, waarmede *Port-au-Prince* bedreigd werd, ontscheepte zijne divisie op de kust van *Lamantin*, vanwaar hij aanstonds met zijne voorhoede op het fort *Biroton* aantrok. Bij zijne aankomst ontving hij eenen brief van den Commandant van dit fort, waarin deze hem bezwoer, om zijnen aanval uittestellen tot dat de bezetting van den Generaal DESSALINÈS

order zou bekomen hebben. Doch in dezen tusfchentijd kwamen zoo wel officieren, als foldaten, zich met het Fransche leger vereenigen en het fort *Biroton* werd door onze troepen bezet.

Onmiddelijk daarna begaf zich de divisie op marsch naar *Port-au-Prince*. Zij vond voor de poort van *Leogane* vier duizend zwarten in flagörde geschaard, gecommandeerd door eenen vertrouweling van DESSALINES. Deze snoodäard maakte, gedurende de woordenwisseling, die hij met den Franschen Generaal had aangevangen, eenflags bekend, dat er bevel was gekomen om het Fransche leger wel te ontvangen. Dadelijk trok er een Bataillon voorwaards, doch werd, in plaats van vriendelijk ontvangen te worden, overstort met eene hagelbui van kogels. Deze verraderlijke behandeling was het sein tot een schrikkelijk gevecht, daar niets de woede van den Franschen soldaat weerstond. De Negers werden in stukken gehouwen en vervolgd tot binnen de stad, welke daar door den brand en moord, waarmede zij bedreigd was, ontkwam. Men kon echter niet verhinderen, dat de vlugtende Negers niet een groot getal blanken, de Aide-de-Camp van den Generaal BOUDET en de matroosen van de sloep met zich voerden, als ook den Generaal

AGÉ,

AGÉ, welke nogtans hunne woede ontkwam. Bij de nadering van het Fransche leger hadden zij hunnen Commandant der Artillerij LACOMBE, als een blanke zijnde, vermoord.

Gedurende deze gebeurtenis was DESSALINES, verre van het gevaar, in zijne gewone bedrijven bezig. Na de verövering van *Port-au-Prince* trok hij naar *Croix-des-Bouquets* alwaar hij LAMARTINIÈRE aantrof, met het overschot der troepen, die de neerlaag van *Port-au-Prince* ontsnapt waren. Altoos dorstig naar bloed, was hij naauwelijks aangekomen of hij onderzocht waar de blanken waren, welke men medegevoerd had. Men wees er hem omtrent twee honderd aan, die opgesloten waren in een huis of hut van gevlogten teenwerk; oogenblikkelijk deed hij ze door zijne benden omringen en, met uitzondering van den Aide de Camp des Generaals BOUDET, alle fusilleeren en vermoorden.

DESSALINES was nog met dit bloedig bedrijf bezig, toen men vernam, dat de Generaal BOUDET naderde om hem aantetasten. Op het hooren van deze tijding stak hij *Croix-des-Bouquets* in brand en nam de vlugt. Gedurende eenigen tijd scheen hij zijnen aftogt te rigten naar den berg van *Grand-Bois*, doch met eenen spoedigen marsch trok hij over den

zwarten berg naar *Leogane*, welke stad hij in brand stak, na alvorens alle de blanken te hebben doen vermoorden; van daar begaf hij zich naar *Jacmel*, waar hij met het zwaard in de vuist de inwoners dwong tot het onderteekenen van een adres aan den Generaal LECLERC, bij hetwelk zij hun leedwezen te kennen gaven, wanneer het bestuur van TOUSSAINT-LOUVERTURE mogt komen te vervallen. Vervolgens trok de wreede tijger naar *St. Marc*, waar hij de verwoesting dezer stad voltooide door haar aan de vlammen overtegeven en alle de blanken, die zich in dezelve bevonden, omtebren- gen.

Na deze bedrijven week hij met de keur van zijne benden naar *la Crête-à-Pierrot*, zijnde eene geduchte stelling, alwaar hij zijn hoofd- kwartier vestigde en welke hij grootelijks versterkt had.

Het was daar, dat de Generaal en Chef, met alle de divisien zijner armee, den 11den Ventôse dezen, met bloed bedekten, Afrikaan kwam aantasten. In een der talrijke en bloedige gevechten, welke bij dezen post plaats hadden, werd DESSALINES door den Generaal HARDY, die hem alle gemeenschap met het fort had afgesneden, vervolgd; doch vond middel, om door het omtrekken van eenen berg te ontvlug-
ten;

ten; dit toeval was zijn behoud, want de Neger, verschrikt door de stoutheid onzer troepen en door derzelve hardnekkigheid in hun te vervolgen op plaatsen, die tot nog toe voor ontoegankelijk gehouden waren, en boven dien hunne vestingwerken door de bomben vernield en hunne levensmiddelen verbruikt ziende, voorzagen den uitslag van eenen algemeenen aanval en zochten den 3den Germinal door onze linien heen te breken; doch zij sneuvelden alle in deze wanhopige onderneming, en het fort met alle deszelfs magazijnen viel in de handen der Franschen. Wat DESSALINES betreft, die zoo gelukkig het gevaar ontkomen was, deze nam den terugtocht op *Grands-Bois*; doch daar de Generaal en Chef hem den weg had afgesneden door een detachement, hetwelk *Mirebalais* bezet hield, wilde hij zich eenen doortocht openen, doch werd teruggeslagen; als toen wierp hij zich in de *Cahous*, waar hij van post tot post dwaalde, verzeld van weinige lieden, doch waar hij de plaatselijke gelegenheid zeer in zijn voordeel had, als zijnde het zeer moeijelijk en gevaarlijk om hem te naderen.

Laat ons voor een oogenblik van dezen Neger, zich in zijne schuilplaats tot nieuwe misdaden voorbereidende, aftappen en tot de gebeurtenissen terugkeeren, die zijne neerlaag waren

ren voorafgegaan. Gedurende dat de divisie van den Generaal BOUDET zich, in het westelijk departement, van *Port-au-Prince* meester maakte en DESSALINES vervolgde, hadden de andere divisien, die tegen TOUSSAINT-LOUVERTURE, CHRISTOPHE en de overige hoofden der Negers gebruikt waren, ook snelle en gewigtige vorderingen gemaakt; niet meer dan vijf dagen te veld zijnde geweest, hadden zij de voornaamste vijandelijke verzameling verdreven en zich van derzelver bagaadje, gelijk ook van een gedeelte harer artillerie meester gemaakt.

In de legerplaats der oproerlingen had weerspanningheid plaats. CLERVAUX, LAPLUME, MAUREPAS, PAUL LOUVERTURE en meer andere hoofden der Negers of lieden van de kleur hadden zich onderworpen, zelfs TOUSSAINT-LOUVERTURE was, in groote wanörde, in de bosschen gevlugt, na dat hij te vergeefs beproefd had om door zijne listen de goede trouw van den Franschen Generaal te verschalken (*) en

ter-
 (*) Men zal zich herinneren dat het Fransch Gouvernement TOUSSAINT-LOUVERTURE zijne beide kinderen gezonden had, ten einde daardoor zijn hart te bewegen en hem tot zijnen plicht terugtebrengen; doch de barbaarsche Vader wist deze omstandigheid ten voordeele zijner trouwloosheid te doen dienen. De directeur van het koloniale *Instituut*, de Heer COISNON, trof hem te

terwijl hij alleen de algemeene vervloeking en eenige honderden zijner lieden met zich voerde:

Gonaives aan. Beide de Zonen vielen den Vader in de armen en zoo wel de een als de anderen storteden tranen. De Heer COISNON van dit oogenblik, hetwelk hem gunstig toefcheen, gebruik willende maken, hield den Vader tegen, toen deze hem uit erkentenis wilde omhelzen. — Is dit wel TOUSSAINT, vroeg hij, Is het de vriend wel van *Frankryk* dien ik omhelze? — Kunt gij hier aan twifelen? antwoordde de zwarte Generaal, terwijl hij zich in zijne armen wierp. — Vervolgens tot de zaak overgaande, hernam de Heer COISNON — Generaal! in uwe kinderen zult gij op dit oogenblik de tolken aantreffen van den Eerften Consul en van den Kapitein Generaal der Kolonie, stel vrij in hunne onschuld en de zuiverheid van hun gevoel vertrouwen. Want zij zullen u de echte waarheid verhalen.

De oudste Zoon van TOUSSAINT-LOUVERTURE nam toen het woord en deed zijn Vader een getrouw verhaal van het geen hem den Eerften Consul te *Parys* en den Kapitein Generaal zoo te *Brest*, als aan de *Kaap*, gezegd hadden. Onder dit alles bewaarde TOUSSAINT-LOUVERTURE een diep stilzwijgen. De Heer COISNON bood hem vervolgens eene doos aan, waarin een brief van den Eerften Consul gesloten was. TOUSSAINT nam dezelve, las den brief en fcheen over den inhoud zeer voldaan te zijn. Na dat het gesprek nog eenige oogenblikken had voortgeduurd, maande de Heer COISNON hem ernstig aan om zich bij den Kapitein Generaal te vervoegen, met aanzoek om zijn eersten Lieu-

te-

de: in één woord, de toestand der oproerlingen was zoodanig, dat hunnen geheelen ondergang

tenant te worden, hem verzekerende dat men gaarne wilde gelooven, dat hij aan den brand der *Kaapstad* geen het minste deel had. Hij ging zelfs, om hem des te meer vertrouwen in te boezemen, zoo verre, dat hij voorstelde om bij hem als gijzelaar te blijven, ten waarborg van de aanbiedingen, welke hij hem uit naam van het Fransch Gouvernement deed. Deze voorstellen waren dringend en konden moeilijk ontweken worden zonder verdenking optewekken. Om dezelve dus te ontgaan antwoordde TOUSSAINT-LOUVERTURE, dat het hem voor dit oogenblik niet mogelijk was zich naar den Kapitein Generaal te begeven, wyl hij de andere Opperhoofden der Negers, van welke hij reeds dreigende brieven ontvangen had, moest ontzien; doch hij verzocht den Heer COISNON den Generaal en Chef te schrijven om allen aanval te staken, aannemende van zijnen kant hetzelfde te zullen doen. De Heer COISNON schreef dadelijk, onder zijne oogen, aan den Franschen Generaal en TOUSSAINT-LOUVERTURE deed hem den brief toekomen. Des anderen daags, toen de zwarte Generaal zich gereed maakte om te vertrekken, hernieuwde de Heer COISNON zijn aanzoek, ten einde hem te bewegen om zich naar de *Kaap* te begeven; doch alles te vergeefs; hij haalde hem echter over om aan den Kapitein-Generaal te schrijven, het welk opstaande voet geschiedde. De Heer COISNON vertrok vervolgens weder naar de *Kaap*, met de beide kinderen van TOUSSAINT LOUVERTURE, die door hunnen Vader gelast waren om zijne depeches den Fran-

gang onvermijdelijk schein; doch het was in deze hachlijke omstandigheden dat zij toevlugt na-

Franschen Generaal ter hand te stellen. Deze, dezelve gelezen hebbende, schreef eenen brief terug, dien hij den Zonen van TOUSSAINT ter hand stelde, om in perfoon hunnen Vader zijn antwoord overtebrengen; terwijl hij hun ter zelfder tijd gelastte om hem te verzekeren, dat hij altoos genegen bleef het voorledene te vergeten; dat hij hem nogmaals aanmaande zich bij hem Kapitein Generaal te vervoegen, ten einde gezamenlijk de middelen te beramen om alle wanorde te stuiten, hem zijn woord van eer gevende, dat hij tot zijnen eersten luitenant aangesteld en met de grootste onderscheiding behandeld zou worden, en eindelijk dat hij hem, om een bewijs van zijne welwillendheid te geven, eenen wapenstilstand van vier dagen vergunde, ten einde in dien tijd zich bij hem te vervoegen.

Het was gedurende deze vier dagen dat TOUSSAINT-LOUVERTURE last gaf om alle de blanken in de kolonie te vermoorden en zijne schikkingen ter verdediging beraamde. Verontwaardigd over zoo vele trouwloosheid, deed de Fransche Generaal, alvorens van dezelve wraak te nemen, de volgende Proclamatie afkondigen:

„ In den naam van het Fransch Gouvernement ben ik hier gekomen om u den vrede en het geluk aan te brengen. Ik voorzag dat de eerezuchtige oogmerken van de Opperhoofden der Kolonie mij vele hinderpalen zouden in den weg stellen, en ik heb mij niet bedrogen Tegenwoordig zijn hunne

ver-

namen tot de verraderlijke middelen, welke ik ga blootleggen.

De eerste, die door eenen geveinsden stap ter onderwerping den dreigenden storm zocht afwenden, was de brandstichter CHRISTOPHE. Deze snoodaard liet den Franschen Generaal weten, dat hij altoos de vriend geweest was der blanken, wier kundigheden en maatschappelijke deugden hij meer dan iemand van de kleur hoogachte; dat alle Europeanen, die op *St. Domingo* geweest waren, van zijne bevingfelen en gedrag getuigenis geven konden; verraderlijke voornemens geheel ontmaskerd. De Generaal TOUSSAINT had mij zijne kinderen gezonden met eenen brief, in welken hij verzekerde, dat hij niets meer verlangde, dan het geluk der kolonie bevestigd te zien en dat hij gereed was om de bevelen, die ik hem geven zoude, te gehoorzamen. Ik heb hem gemeld zich bij mij te vervoegen en mijn woord van eer gegeven om hem tot mijnen Luitenant-Generaal te benoemen; doch hij heeft hierop met niets beduidende woorden geantwoord en zoekt alleenlijk tijd te winnen Ik ben dus verplicht dien Oproerling de magt van het Fransch Gouvernement te doen ondervinden en beveel het navolgende: De Generaals TOUSSAINT en CHRISTOPHE worden buiten de wet gesteld, en ieder een gelast op hun aantevallen en hen te behandelen als vijanden der Fransche Republiek, enz. (*Proclam: van 28 Pluvidse An X*).

den; dat gebiedende omstandigheden, welke zoo dikwerf het gedrag bepalen van hun, die de magt in handen hebben, hem geen meester gelaten hadden om te handelen naar zijne verkiezing; met één woord, dat hij wenschte te weten, of er voor hem nog veiligheid te vinden was. — De Kapitein Generaal deed hem antwoorden, dat de armen van het Fransche Volk altoos voor den berouwhebbenden openstonden; dat de Eerste Consul gewoon was de bedrijven der menschen in derzelver geheel in overweging te nemen en dat eene enkele slechte daad, welke dan ook de gevolgen mogten geweest zijn, nimmer bij hem eenige bewezene diensten kon uitwisfchen; eindelijk, dat zoo hij zich onvoorwaardelijk wilde overgeven, hij reden zou hebben van te vreden te zijn.

Er verliepen eenige dagen alvorens CHRISTOPHE den Franschen Generaal zijn besluit liet weten; hij moest natuurlijk aan TOUSSAINT en de andere bevelhebbers de gevolgen van zijnen stap bekend maken en met gemeen overleg te werk gaan, ten einde hieruit des te meer voordeel te trekken; doch eindelijk deed hij den Kapitein Generaal bekend maken, dat hij zijne bevelen wachtende was. Hij kreeg tot antwoord, dat hij zich alleen in perfoon naar de *Kaap* begeven moest, alle de landbouwers,

E

die

die zich bij hem bevonden, moest terugzenden, alle de troepen, die onder zijn bevel stonden, te zamen trekken en zijne magazijnen en artillerie moest overgeven; hetwelk alles letterlijk werd uitgevoerd.

Deze stap werd weldra gevolgd van eenen tweeden, die ongetwijfeld met den eersten in verband stond. Men zal zich herinneren dat bij den moord der blanken te *Croix-des-Bouquets* de Aide-de-Camp van den Generaal BOUDET door DESSALINES verschoond en door de Negers, bij de ontruiming van *Port-au-Prince*, was medegevoerd geworden. Vervolgens van plaats tot plaats en van bosch tot bosch gesleept, was deze officier menigvuldige malen op het punt geweest om den dood te ondergaan; doch eindelijk den 8sten Germinal uit zijnen ongelukkigen toestand gered. TOUSSAINT-LOUVERTURE zond DESSALINES bevel om hem den man te zenden. In deszelfs tegenwoordigheid gebragt zijnde, stelde TOUSSAINT hem den staat voor, waartoe de zaken gekomen waren; gaf hem te kennen hoe leed het hem was van eenen oorlog te zien voortduren zonder oogmerk of doel; betuigde hem eindelijk zijn berouw en stelde hem voor om hem naar den Kapitein Generaal te zenden met voorflagen van bevrediging.

De

De wensch, om de rust in de Kolonie hersteld te zien en eenen zoo rampvollen oorlog te doen eindigen, verdreef de billijke verdenkingen, welke de aanbiedingen van TOUSSAINT-LOUVERTURE den vrienden van *Frankrijk* natuurlijk moesten inboezemen; de Generaal LECCLERC gaf zijne toestemming tot eenen stilstand van wapenen en liet TOUSSAINT en de overige Opperhoofden der Negers weten, dat zij zich alleen hadden te begeven naar de *Kaap* en dat de tijd van vergiffenis voor hun nog niet verstreken was.

TOUSSAINT-LOUVERTURE, DESSALINES en eenige andere onderbevelhebbers der Negers bleven niet in gebreke, om gebruik te maken van de vergunning des Franschen Generaals; zij vervoegden zich bij hem aan de *Kaap*, verzochten in gunst te worden aangenomen en zwoeren getrouw aan *Frankrijk* te zullen zijn.

De Kapitein Generaal nam hunne onderwerping aan, beval aan TOUSSAINT-LOUVERTURE om zich te begeven naar eene plantaadje te *Gonaïves* en zond DESSALINES naar eene andere plantaadje nabij *St. Marc*, met verbod aan beiden, om zonder zijn bevel deze plaatsen te verlaten.

De tijd en de gebeurtenissen hebben de geheime oogmerken van deze zoo wreede, als

trouwlooze Negers ontmaskerd; hunne onderwerping was alleen eene tijdelijke opoffering, welke de omstandigheden noodzakelijk maakten, en terwijl zij gehoorzaamheid zwoeren aan *Frankrijk* hadden zij reeds hunne maatregelen genomen, om, op afgesprokene teekens, alle de Negers weder te verzamelen, en de wapenen te doen opvatten, ten einde de Franschen aantevallen op het oogenblik, wanneer derzelve dapperheid en krachten, door ziekten en het slechte jaargetijde, zouden verlamd zijn geworden.

Doch het verraad, waarmede de eierzuchtige en snoode ziel van DESSALINES als toen zwanger ging is nog niet algemeen genoeg bekend. Deze Afrikaan zoo begeerig naar gezag, als naar bloed, voedde reeds sedert lang eenen verborgen haat tegen TOUSSAINT-LOUVERTURE. Eierzucht alleen en begeerte naar rijkdom hadden hem aan zijne verbindtenis met dit Opperhoofd getrouw doen blijven; doch zoodra hij hem in de magt der Franschen zag, besloot hij hem opteoffereren, ten einde de vruchten van hunne gemeenschappelijke beraadslagingen alleen te genieten en zich van het Opperbevel in de Kolonie meester te maken.

Hij regelde in der daad zijn geheel gedrag overeenkomstig dit ontwerp. De wreede en
on-

onverzoenlijke DESSALINES betoonde eenen onbegrensden ijver voor de belangen van *Frankrijk* en der Kolonie; hij trachtte door alle mogelijke middelen zijne misdaden te doen vergeten en het vertrouwen van den Generaal en Chef te winnen. Terwijl hij deze verraderlijke rol speelde was TOUSSAINT-LOUVERTURE getrouwer aan zijne verbindtenissen gebleven en bereidde in het geheim den nieuwen opstand der Negers; bij nacht begaf hij zich naar onderscheidene gedeelten van het eiland, om de zwarten opteruijen, hield geheime bijeenkomsten, en schreef aan zijne vertrouwelingen in de *Kaapstad*, ten einde van hun den toestand van het Fransche leger te vernemen en dienvolgens zijne maatregelen interigten. Doch het waren de gelastigden van den Kapitein Generaal niet meer, die zijne stappen nagingen; de eerlooze DESSALINES en CHRISTOPHE hadden zich hiermede belast en maakten alle de bijzonderheden van het gedrag van TOUSSAINT-LOUVERTURE den Generaal en Chef van het Fransche leger van tijd tot tijd geregeld bekend. „DESSALINES en CHRISTOPHE,” schreef men van de *Kaap*, in Thermidor van het elfden Jaar, „zijn de eersten geweest, die de listen van TOUSSAINT-LOUVERTURE ontmaskerd hebben. De Kapitein Generaal is zeer vol-

daan over het gedrag van beide deze zwarte Generaals. Ongetwijfeld zijn zij de bewerkers van veel kwaad; doch wanneer zij zich blijven gedragen, zoo als zij sedert eenigen tijd gedaan hebben, is de toegevendheid van het Fransche volk onbepaald en kan het Gouvernement het voorledene vergeten."

Het verraad, gesmeed door deze twee snoodaards, die de volkomene verwoesting der Kolonie wilden bewerken, door den val van hem, wiens gezag zij benijdden, had dien goeden uitflag, welken zij konden wenschen. Een onderschepte brief van TOUSSAINT-LOUVERTURE, dien den Generaal LECLERC werd ter hand gesteld, bragt de ontwerpen van dit Opperhoofd geheel aan den dag; en de Kapitein Generaal alle deze zamenspanningen op eenmaal willende vernietigen, deed hem, met nog eenige andere aangeklaagde Generaals, gevangen nemen en spoedig naar *Frankrijk* vervoeren, alwaar hij sedert in de citadel van *Besançon* overleden is.

Van dit oogenblik af stond der eerzuchtige ontwerpen van DESSALINES niets meer in den weg. De eenige Divisie Generaal in het leger der zwarten en de tweede na TOUSSAINT-LOUVERTURE zijnde, was het natuurlijk, dat de aandacht der Negers zich op hem moest be-

bepalen, dat de andere hoofden hem het Opperbevel opdroegen en als hunnen Oversten erkenden. Het oogenblik echter, waarop hij zijn verraad, ten opzichte der Franschen, moest doen werken, was nog niet gekomen; in tegendeel, na dat hij TOUSSAINT-LOUVERTURE had overgeleverd en zich hiervan bij den Franschen Generaal eene nieuwe verdienste had weten te maken, ging hij, met denzelfden schijn van getrouwheid, voort. De Generaal LECLERC hem de ontwapening der Negers, in eenige nog onrustige districten, hebbende opgedragen, volbragt hij dezen last met zoo veel ijver en hadden zijne schikkingen eenen zoo goeden uitslag, dat de Kapitein Generaal, in de *orde van den dag* van den 10den Thermidor des elfden jaars, hem openlijk zijne tevredenheid betuigde.

Het was gedurende dezen korten tijd, door DESSALINES besteed om alle de middelen tot eenen nieuwen opstand te bereiden, dat de zoo verwonderlijke nieuwe inrigting der kolonie, door de vlijt van den Generaal LECLERC, tot stand kwam; de ongelukkige kolonisten konden reeds hoop voeden op eene betere toekomst en schenen het eindperk hunner rampen bereikt te hebben; reeds werden de wedergeopende havens van het eiland met de rijk-

dommen van beide werelddeelen vervuld; nog maar een weinig tijds van rust en voorspoed was er noodig, en de rampen van *St. Domingo* zouden hersteld en vergeten zijn geweest; de kolonie zou haren vorigen rang hernomen hebben en voor het moederland, door deszelfs betrekkingen met haar, de bronnen van ouden voorspoed weder geopend zijn. Doch helaas! deze dagen van vertroostende hoop verdwenen spoedig. Reeds in het begin van Fructidor werd zekere BELAIR oproerig, een woeste Afrikaan, die tot nu toe aan de Republiek was onderworpen gebleven, doch in het geheim door DESSALINES was aangemoedigd geworden; en een gedeelte der koloniale troepen, die in soldij der Franschen stonden, voegde zich bij hem. Men moest hem aantasten, en na verscheidene gevechten werd de elendige met zijne afschuwelijke vrouw gevangen genomen en door eene militaire Commissie beiden ter dood veroordeeld. Dit wijf was een wild dier onder eene menschelijke gedaante. Zij woede vooral tegen de ongelukkige gevangenen, die zij zelve verminkte en wier ingewanden zij met een foort van genoegens verscheurde; men zag haar altoos met bloed bemorst en versierd met het een of ander zegeteeken harer wreedheid. Over het algemeen hebben de Ne-
ger-

gerinnen en de Vrouwen van de kleur op *St. Domingo* een zeer werkzaam aandeel genomen aan de gepleegde misdaden en aan de buitensporigheden van allerlei aard, die de rampen dezer kolonie zoo verschrikkelijk gemaakt hebben. Altoos en overal zag men haar bij de wreedste tooneelen tegenwoordig en er zijn welligt meer gevangenen door hare handen, dan door die der Negers, omgekomen; men schrijft haar zelfs eene verfijnde barbaarsheid en wreedheid toe, nog affchuwelijker dan die van de woeste soldaten van dit leger. Somtijds namen zij ook deel in de gevechten met eene ongeloofelijke woede en razernij. Bij verscheidene gelegenheden achter de strijdenden geplaatst, hitsten zij dezelve door haar woest gefchreeuw tot eenen wanhopigen tegenstand aan, en genoodzaakt zijnde te wijken vervolgden zij hen met verschrikkelijke vervloekingën.

In de maand Vendémiaire barstten er ook nog andere oproeren uit; een zekere SANS-SOUCI, die tot nu toe onder de geringste klasfe der Negers had behoord, verzameldē rondom zich eenige ellendige *Congos* en stak den brand in verscheidene plantaadjen. Door den Generaal, die in het noordelijk gedeelte van het eiland het bevel voerde, vervolgd wordende, nam hij de vlugt naar de ontöe-

gankelijkste plaatsen en kwam niet weder te voorschijn.

De hitte werd intusfchen onverdragelijk en het was onmogelijk geworden om eenige onderneming te wagen. De zwarigheden vermeerderden naar mate de luchtgesteldheid verergerde ; de hospitalen waren boven dien met zieken vervuld en iederen dag rigtte de ziekte verschrikkelijke verwoestingen aan.

Als toen was het, dat DESSALINES, CHRISTOPHE en CLERVAUX openlijk het masker afliptten en aan alle kanten het teeken gaven tot den opstand, welke weldra algemeen werd in de districten van *la Marmelade*, *Dondon*, *Moustique*, *het Zuiden*, *Jeremie*, *Leogane*, *Jacmel* en *des Bains*. In weerwil van den moed en tegenstand onzer troepen, kwamen aldaar de brandstichtingen en allerlei verwoestingen weder te voorschijn; doch het is vooral in het noordelijk gedeelte van het eiland, waar zich DESSALINES en CHRISTOPHE bevonden, dat de schrikkelijkste rooverijen plaats hadden; alles, wat door de werkzame vlijt der bewoners was hersteld geworden, werd in weinig tijds eene prooij der vlammen; niets werd gespaard door deze snoodaards, wier razende woede zich met snellen vaart verspreidde en alles, wat haar in den weg stond, met verwoesting en den dood bedreigde en trof. In

In de laatste dagen van Vendémiaire het weder een weinig verkoeld zijnde, gelastte de Generaal en Chef, begeerig om van de trouwloosheid der Negers wraak te nemen, den Generaal BOUDET om zich met hem te vereenigen, voornemens zijnde, het kostte wat het wilde, de Roovers uitteroeijen; doch het lot had het anders beflist: in de eerste dagen van Brumaire ziek geworden zijnde, overleed de Generaal en Chef den elfden van die maand. Het leger, getuige zijnde geweest van zijne zorgvuldigheid, onvermoeide werkzaamheid en arbeid, beweeude in hem eenen Bevelhebber en Vader. Op het gerucht van zijnen dood naderden de Roovers met een woest geschreeuw en den wreedden DESSALINES aan hun hoofd, tot voor de poorten van *de Kaap*, dreigende alles te vuur en te zwaard te zullen verwoesten; doch de Divisie Generaal CLAUSEL bood hen aan alle kanten tegenstand, waar door zij tot den terugtogt genoodzaakt werden. Den vijftienden daaraanvolgende de omstandigheden intusfchen dringender zijnde geworden, door de gestadige vermeerdering van het getal der oproerigen, besloten de Generaals, die zich aan *de Kaap* bevonden, om tegen den vijand op-trekken en er had dus een algemeen gevecht plaats. DESSALINES bood de Franschen niet lang

lang tegenstand ; overwonnen , in stukken gehouwen en vervolgd , verliet hij de vlakke en nam de wijk naar ontoegankelijke plaatsen.

Sedert dit tijdstip verscheen deze Afrikaan niet meer in het veld , doch zich de regten van het opperbevel aanmatigende , deed hij zijne bevelen de overige hoofden toekomen en droeg hen op het geen hij geschikt oordeelde hen toetevertrouwen.

Hij schafte zich eene lijfwacht en talrijken Etat-major aan , met welke hij de districten , die in opstand waren , doorkruisste , terwijl hij overal bevel gaf tot brandstichten en moorden.

Zijn gezag was echter niet zoodanig gevestigd , of hij vond dikwerf gelegenheid om zijne wreedheid ook op zijne aanhangelingen uitteoefenen. Verscheiden bevelhebbers , van zijn verraad omtrent TOUSSAINT-LOUVERTURE onderligt , hadden den moed om hunne verontwaardiging openlijk te doen blijken ; anderen weigerden zijn gezag te erkennen en werden gevaarlijk voor zijne eerezucht. Zie hier echter hoe DESSALINES deze bewegingen wist te stillen. Op zekeren dag ontbood hij , onder verschillende voorwendselen , alle de bevelhebbers , welke hij als eerezuchtigen en ontevreden kende , bij zich , en toen zij in zijne tegenwoordigheid gekomen waren , liet hij hen om-
rin-

ringen en door zijne lijfwachten vermoorden. Op eenen anderen tijd onderrigt zijnde dat een korps van zeventuizend Negers, gekommandeerd door eenen Mulatschen bevelhebber, oproerig geworden was en zijne bevelen weigerde te erkennen, trok hij aanstonds aan het hoofd van eene bende keurlingen tegen hen op, overviel ze en deed hen ontwapenen; vervolgens een soort van krijgsraad houdende, deed ~~de~~ hen ten vure doemen. Deze rampzaligen werden in der daad gebonden, gekneveld en opgesloten in verlatene woningen, welke men in brand stak, zoo dat zij allen omkwamen, onder een afgrijselijk gekerm. Gedurende deze teregtstelling was er eene Vrouw van een dier ongelukkigen, welke woedend en wanhopig toeliep op DESSALINES, om hem een mes in het hart te stooten, doch een der lijfwachten van dit monster kloofde haar het hoofd in tweeën. Deze ongelukkige had drie nog zeer jonge kinderen; DESSALINES deed ze grijpen en in de vlammen werpen.

Het was door bedrijven van dezen aard dat deze barbaarsche Afrikaan zijne heerschappij grondvestte, terwijl CHRISTOPHE en CLERVAUX, als de getrouwe werktuigen zijner wreedheid, hem elders, door schrikkelijke buitensporigheden, hierin behulpzaam waren. Ongelukkig
de

de Franschen, die in de handen dezer tijgers vielen! Zij wierden de beklagelijke voorwerpen van eene barbaarsheid, wier verhaal ieder zou doen ijzen, wanneer al de pen haar zou kunnen beschrijven. Men zag op dezen tijd de schrikkelijkste tooneelen van wreedheid, welke nog op den ongelukkigigen grond van *St. Domingo* hadden plaats gehad.

De oorlog tusschen *Frankrijk* en *Engeland* was intusschen in *Europa* weder ontfloren. Deze laatste mogendheid had niet zonder spijt gezien, dat de goede orde op *St. Domingo* begon hersteld te worden (*). Men had in het Eng-

(*) De altoosdurende oorzaak der rampen van *St. Domingo* moet men zoeken in de afgunstige gezindheid van *Engeland*, hetwelk nimmer het denkbeeld heeft kunnen verdragen dat deze rijke Kolonie in het bezit der Franschen was. Deze mogendheid was het, die, in de eerste tijden der omwenteling, alle moeite aanwendde om de ontevredenheid en beweging aantevuren, welke door de onvoorzigtigheid van sommige lieden, onder de vijfhonderd duizend Negers van dit eiland, toen reeds smeulde.

Men drukte te *Londen* geregeld en onder het oog van het Ministerie duizende exemplaren van alle de Redevoeringen, die in de Vergaderingen *des Amis des Noirs* zoo in *Frankryk* als *Engeland* gehouden werden, gelijk ook van alle de ontwerpen, welke men aldaar vormde; terwijl men dezelve vermeerderde met aan-

tee-

gelsche parlement meer dan eenmaal hoog opgegeven van het gevaar voor den koophandel van

teekeningen en bijvoegfels, opzigtelijk alle de vergeeffsche pogingen, welke door deze zoogenaamde menschenvrienden werden in het werk gesteld, om de vrijheid der Negers te bevorderen, en omtrent alle de hinderpalen, welke zij, in hunne heilzame oogmerken, door de trotsheid en hebzucht der kolonisten, ontmoetten. Van deze geschriften werd van tijd tot tijd eene kostbare lading gezonden aan eenen Tolbedienden op *Jamaika*, die door het Ministerie gelast was om dezelve op *St. Domingo* intevoeren.

Toen de beweging op zijn hoogst en gereed was uittebarsten, deed vervolgens het Britsch Ministerie, onder voorwendsel van de veiligheid der Engelsche Kolonien te verzekeren, naar *Jamaika* en *Barbados* eene groote menigte van krigsbehoeften en wapenen van allerlei soort vervoeren, hetwelk alles, zoo wel als de Geschriften, in handen kwam der Negers op *St. Domingo*.

Gedurende de tien laatste maanden van den vrede, van welken men in *Europa* naauwelijks genot heeft gehad, bleef het Engelsch Ministerie bestendig in oorlog met *St. Domingo*. Men zag aanhoudend Engelsche kruisers op de kusten. TOUSSAINT-LOUVERTURE onderhield verstandhouding op *Jamaika*, en eenigen tijd voor de aankomst der Fransche expeditie had men eenen zekeren BRUNEL, gewezen Schatmeester der Kolonie en een afhangeling van TOUSSAINT, naar *Jamaika* gezonden, om met de Engelschen in onderhandeling te treden. TOUSSAINT zelf had bezittingen op dit eiland. Doch

van *Groot-Brittannien*, wanneer deze Kolonie in haren vorigen staat kwame, en deze klagten de-

Doch zie hier nog andere bewijzen, die even echt zijn. De Korvet *la Baijonnaise*, kapitein P^LASSAN, naar *Santo-Domingo* zeilende, trof een Engelsch Fregat aan op de zuidelijke kust, zeer dicht bij land, hebbende eene sloep uitgezet, welke aan wal roeide, in een district, waar den opstand was uitgebarsten. De Fransche kapitein manoeuvreerde op die wijze, dat hij tusfchen de kust en het Engelsch Fregat inkwam en gaf den Engelschen kapitein te kennen, dat zijn gedrag strijdig was met de wetten der zeevaart; dat hij de kust niet naderen moest, maar in eene haven inloopen, wanneer hem iets ontbrak. De Engelsche kapitein riep daarop zijne sloep terug en verwijderde zich. Dit Fregat kruisste aanhoudend op de kusten van *St. Domingo*. Eene andere Engelsche Korvet kwam te *Facmel* ten anker, terwijl deze plaats door de oproerlingen werd ingesloten en verbleef aldaar eenige dagen als wist men van geene vijandelijkheden, op eenmaal echter verdween zij uit de haven, zonder den Generaal P^AGEOT, die in de plaats het bevel voerde, hiervan te verwittigen, en des anderen daags bespeurde men haar in eene Baaij, waar zij, door hare sloepen, met de oproerlingen gemeenschap hield. — Bij eenen aanval, dien de Generaal C^LAUZEL te *Limbé* deed, bespeurden de Franschen eenen blanken officier onder de oproerige Negers, in eene Engelsche montering. Een gevangen Neger getuigde ook, dat hij met der daad een Engelsch officier was.

Terwijl *Frankryk* dus zijne troepen naar *St. Domingo* zond

deden duidelijk zien, dat men te *Londen* het oogmerk had om eene nieuwe omkeering te bewerken. Er is zelfs geen twijfel of dit was een der voorname beweegredenen van de, voor alle natien zoo beledigende, verbreking van den vrede van *Amiens* door het Britsch Gouvernement. Men hoopte, dat, wanneer het Fransch Gouvernement geene versterkingen meer naar *St. Domingo* zou kunnen zenden, de opgestane Negers de troepen, die er waren, gemakkelijk zouden ter onder brengen, en wanneer deze onkundige en woeste lieden aldus meester van deze kolonie zouden geworden zijn, de verwoesting zoo groot zou wezen, dat zij voor langen tijd niet meer onder het getal der bezittingen, die voor den Europischen koophandel van nut zijn, zou kunnen geteld worden, of dat het, bij slot van rekening, voor *Engeland* gemakkelijk zou wezen op dit ei-

zond en de gevaarlijke onderneming waagde om de oproerige Negers te onderwerpen en dus ook daar door *Jamaika* zelve te beveiligen, verleende *Engeland* deze zelfde Negers eenen vermogenden bijstand, en zond hun wapenen en ontwerpen van opstand tegen *Frankryk*, en zulks *gedurende den Vrede!* Dit verfoeilijk gedrag laat zich alleen verklaren door berekeningen van voordeel in den handel en door de trouwloosheid van een schaamteloos Gouvernement.

eiland eenen uitsluitenden invloed te verkrijgen.

De gebeurtenissen beantwoordden al te wel aan deze verwachting van het Engelsch ministerie. Naauwelijks was de tijding van den oorlog tusfchen *Frankryk* en *Engeland* op *St. Domingo* gekomen, of de opstand der Negers werd geduchter en meer algemeen; zij, die tot nog toe door de tegenwoordigheid der Fransche troepen waren bedwongen geworden, verlieten den landbouw en gingen zich met *DES-SALINES* vereenigen; de Neger-Regimenten, welke de Generaal *LECLERC* in het Fransche leger had ingelijfd, liepen tot den vijand over en woede en wraakzucht zoo wel, als nieuwe moed, keerden in het hart dier woeste Afrikanen terug.

Op eenmaal in alle hunne posten aangetast, waren de Franschen genoodzaakt voor de overmagt te wijken en zich in de sterke plaatfen terugtetrekken; alles ontbrak hun op eenmaal, zoo wel de versterking en hulp uit *Europa*, welke de Engelsche vloeten, die op de kusten van *St. Domingo* kruisten, dreigden te onderscheppen, als de bijstand der kolonisten, die door vrees waren terneergeslagen en een land verlieten, welks rampen ten top geklommen waren, gelijk ook de toevoer van de naburige eilanden hen was afgesneden.

In dezen hagchelyken toestand scheen de heldenmoed der Fransche troepen te verdubbelen; de Generaal ROCHAMBEAU, die den Generaal LECLERC was opgevolgd, deed voor de verdediging der kolonie alles, wat men verwachten kon van het vruchtbaarste vernuft in het vinden van hulpmiddelen en van eene beproefde dapperheid; doch de strijd was te ongelijk, om lang te kunnen duren. Van wapenen voorzien door de Engelschen, door hunne Officieren geleid en door derzelve schepen ondersteund, moesten zestig-duizend Negers, waarover DESSALINES het bevel voerde, weldra de overhand behouden op een gering getal van Fransche krijgslieden, die door vermoeijensfen afgemat en door de verwoestingen van eene besmettelijke ziekte verzwakt waren. De vaste plaatsen der kolonie werden, de een voor, de ander na, bij verdrag ingenomen, en er bleven weldra voor de wreedheid der Negers geene andere voorwerpen over, dan de kolonisten, welke niet hadden kunnen vlugten, of hunnen geboortegrond, in weerwil van al het gevaar, boven een vreemd land verkozen hadden.

De ontruiming der Moelje *St. Nicolas*, de laatste post door de Franschen bezet, was opmerkelijk door omstandigheden, welke verdie-

nen vermeld te worden. Deze plaats was gedurende vijf maanden te land en ter zee geblokkeerd geweest en dagelijks beschoten door de batterijen, die haar bestreken. De Generaal LOUIS NOAILLES, die het bevel voerde over de divisie, welke deze plaats bezet hield, was zesmalen gefommeerd geworden om de plaats interuimen; doch had telken reize geweigerd zich aan de Engelschen en aan Roovers overtegeven; eindelijk echter de onmogelijkheid bevredende om de plaats langer intehouden, zonder het leven der Franschen, waarover hij het bevel voerde, in gevaar te stellen, besloot hij dezelve te ontruimen.

Den 14 Frimaire van het twaalfde jaar werd al het grof geschut vernageld, de affuiten aan stukken geslagen en alle de krijgsbehoefden vernield; het kruid en metaal geschut werd ingescheept en de troepen begaven zich aan boord, in het aanzien der Negers, die op de hoogten, in de nabijheid der stad, gelegerd waren, en van het Engelsche Fregat *de Piek*, het welk voor de haven ten anker lag. Zoo stoutmoedig in de uitvoering, als onverzettelijk in zijn besluit, hield de Generaal NOAILLES de rechterzijde der retranchementen met zestig man tot middernacht bezet, terwijl de Chef der cavalerie LAFORTELLÉ tot op denzelfden tijd den linker-

kerkant bewaarde met eene kompagnie van het een- en- dertigste Regiment. Beiden stapten de laarsten in eene floep. De Flotille, welke deze dappere Franschen voerde, en uit negen kleine vaartuigen bestond, kwam zonder gevaar te *Baracoa*, op het eiland *Cuba*, waar zij door de Spanjaarden en de gevlugte inwoners van *St. Domingo* met geestdrift ontvangen werd (*).

Eene bijzonderheid van eene andere natuur onderscheidde de kapitulatie van *Port-au-Prince*.

Het

(*) De Generaal NOAILLES vertrok, na eenige dagen te hebben stilgelegen, van *Baracoa* naar *Havana*, waar zijne divisie moest bijeenkomen. Den tweeden nacht van zijnen togt werd de Goëlet *le Courier*, waarop hij zich bevond, van de overige vaartuigen afgescheiden en door een Engelschen kaper aangevalen. Beide schepen elkanderen tot op eenen pistoolschoot genaderd zijnde, liet de Generaal de volle laag geven en gaf bevel om te enteren. Onder het vuren met schroot werd zulks uitgevoerd. Zestig Engelschen sneuvelden en men veroverde het schip. Gedurende dit verschrikkelijk gevecht, hield de Generaal NOAILLES, hoewel doodelijk gekwetst, niet op te roepen, dat men enteren moest, en hij liet zich niet verbinden, dan na het eindigen van het gevecht, hetwelk een kwartier uurs duurde. Deze stoutmoedige Generaal overleed aan zijne wonden zeven dagen daarna tot droefheid der soldaten, die hem beminde en in wier ongemakken en ellende hij immer deelde.

Het waren de Engelschen, die hier de voorwaarden opstelden; doch op het oogenblik der uitvoering openden zij de poorten voor de Negers, en gaven dus aan de woede dier Roovers alle de genen over, die den tijd niet gehad hadden om te ontvlugten en dus de prooij van derzelver wreedheid wierden.

Men staat in twijfel wie men hier voor barbaarscher houden moet, of de Satellieten van DESSALINES, die door eene blinde woede tot allerlei misdaden werden aangedreven, of de Engelschen, die door eene koelbloedige berekening van belang nog bloeddorstiger waren. Hoe verfoeijelijk was niet hun gedrag, ten opzichte der uitgewekene kolonisten, die het zwaard der Negers ontsnapt zijnde, tot overmaat van ongeluk in de handen dier trouwlozen vielen! Men bood de ongelukkigen aan om hen, tegen eene geringe betaling, te vervoeren naar die plaatsen, waarheen zij zich begeven wilden; op het aangegane verdrag vertrouwend, gingen deze kolonisten dus scheep; doch in volle zee gekomen zijnde, beroofde men hen onbeschaamd en onmeedogend van alles, verklaarde men hen tot goeden prijs en voerde ze als gevangenen naar *Jamaika*. Elders werden de Amerikaansche schepen, die uit de havens van *St. Domingo* kwamen, door de Engel-

gelsche kruisfers opgewacht en gevisiteerd, en wanneer zich eenige Franschen op dezelve bevonden, werden deze een voor een op de schandelijkste wijze beroofd, op schepen geplaatst, die van geen voorraad voorzien waren, gevankelijk medegevoerd, of terug geworpen op den moorddadigen grond, dien zij ontvlugt waren.

Doch deze laaghartige en barbaarsche bedrijven, hoe verfoeijelijk zij wezen mogen, zijn niets in vergelijking van het geen ons nog overblijft te beschrijven. Hier vooral is het, nu wij den uitslag naderen van het bloedige treurspel, het welk op *St. Domingo* sedert twaalf jaren voortduurde, dat wij nieuwekrachten behoeven; de menschelijke natuur schijnt niet geschikt te zijn om het gewigt van zoo vele rampen en gruwelen te dragen.

Aanstonds na de geheele ontruiming van *St. Domingo* door de Franschen, vormde DESSALINES het ontwerp om alle de blanken in de kolonie geheel uitteroeijen, doch verborg dit zijn oogmerk nogtans onder eenen schijn van goedwilligheid. Zijne maatregelen waren ongetwijfeld nog niet geheel genomen om deze gruweldaad met zekerheid uittevoeren. Hij moest hieromtrent met overleg handelen van de Engelschen, die, de zee bezet hebbende,

den kolonisten , van dien kant , alle toevlugt konden benemen ; ter gelijker tijd moest hij een kordon van troepen trekken , ten einde de ongelukkigen alle gemeenschap aftefnijden met de Spaansche bezittingen , de eenige toevlugt van de landzijde , en om alle deze maatregelen te doen werken moest hij een gedrag houden , het welk het dubbele oogmerk had om de kolonisten gerust te stellen en dus te doen blijven , en ter gelijker tijd zijne agenten den tijd te laten om alles te beramen voor den aanflag , dien hij voor had uitvoeren.

Het is met deze inzigten , dat hij in zijnen naam en in dien van de Opperhoofden CHRISTOPHE en CLERVAUX eene Proclamatie deed afkondigen , waarvan wij hier eenige trekken zullen laten volgen (*)

„ De

(*) Men heeft met reden in twijfel getrokken of deze Proclamatie , gelijk ook die genen , welke nog daarop volgden , wel van DESSALINES waren ; maar was men dan vergeten , dat zich de Engelschen hier bevonden en dat zij de barbaarsche en onmenschelike ontwerpen van DESSALINES bevorderd hebbende , hem ook ligtelijk , in het zamenstellen zijner Proclamatien , konden behulpzaam zijn ? Wie toch kan in de lasterlijke geschriften van DESSALINES hunne hand miskennen , geschriften , in welke hij , om zijne afschuwelijke wanbedrijven eenigermate te regtvaardigen , de Franschen afmaalt als een volk van kannibalen , welks wreedbeden

„ De onafhankelijkheid van *St. Domingo* is afgekondigd. Weder in het bezit zijnde van de oorspronkelijke waardigheid onzer natuur, hebben wij tevens alle onze regten herkregeu; wij zweren dezelve nimmer aan eenige magt op aarde, welke zij ook zijn moge, te zullen afstaan; de affchuwelijke fluijer der vooroordeelen is voor altoos weggerukt en in stukken gefcheurd; wee hem, die deszelfs bloedige overblijffelen weder zou willen aanëenhechten!”

„ Grondbezitters van *St. Domingo*, die in vreemde landen omdolen! Wij betuigen, dat wij, ons voor onafhankelijk verklarende, geenzins ten oogmerk hebben, u, zonder onderscheid, te verhinderen om naar uwe bezittingen terug te keeren. Verre zij van u eene zoo onbillijke verdenking. Wij zijn niet onkundig, dat er onder u sommigen gevonden worden, die hunne oude dwalingen hebben afgezworen, de onbillijkheid hunner eischen hebben leeren inzien en de deugdelijkheid erkend den de schrikkelijkste wraak verdienen? Is dit niet een der menigvuldige middelen, door de Engelsche trouwloosheid gebruikt, met oogmerk om de schandelijke laagheid te verbloemen, welke er gelegen was in hunne zamenspanning met DESSALINES, daar men terzelfder tijd de Fransche natie lasterde en het geheele misdrijf op rekening van den Neger kwam?

kend hebben van de zaak, voor welke wij, gedurende de laatste twaalf jaren, ons bloed vergoten hebben. Met hun, die ons billijkheid en regt doen wedervaren, zullen wij als broeders handelen; zij kunnen voor altoos op onze achting en vriendschap rekenen; vrijelijk keeren zij tot ons terug; de God, die ons beschermt, de God van vrije menschen beveelt ons hen onze zegevierende armen toetereiken."

„ Maar wat de genen betreft, die, door eene dwaze trotsheid vervoerd en als slaven eener misdadige eerezucht, verblind genoeg zijn om zich zelve te houden voor de keure des menschelijken geslachts; de zulken moeten nimmer den grond van *St. Domingo* naderen."

„ Wij hebben gezworen de stem des mededogens nimmer te zullen hooren, omtrent iemand der genen, die ons van slavernij zouden durven spreken. Niets is te dierbaar en alle middelen zijn wettig voor menschen, wien men van de grootste en voornaamste aller zegeningen wil berooven."

„ Wanneer er in de bewegingen, welke plaats gehad hebben, sommige inwoners, waarover wij geene reden hadden ons te beklagen, de slagtoffers mogten geworden zijn van een klein aantal soldaten of landbouwers, die te

ver-

verblind waren door het aandenken aan hun vorig lijden om de goede en menschelijke planters te kunnen onderscheiden van hun, die wreed en onmenschelijk waren; wij betreuren met alle gevoelige zielen hun ongelukkig noodlot; en verklaren voor de geheele wereld, wat ook door booze menschen moge worden voorgegeven, dat dit alles gebeurd is tegen den wensch onzes harten Doch op heden, nu de dageraad des vredes ons minder onrustige tijden doet voorzien, moet alles op *St. Domingo* eene andere gedaante aannemen en deszelfs Bestuur van nu voortaan eene regering van gerechtigheid zijn”

Deze zoo listige Proclamatie had alle die uitwerkwelen, welke DESSALINES verwachten kon. Vele kolonisten, die door den schrik overal verstrooid waren, keerden haastig naar hunne woningen terug, terwijl zij, die den gevaarlijken moed hadden gehad om te blijven, niet meer dachten om te vlugten als volkomen gerust gesteld zijnde. Rampzalige slagtoffers! Welk eene beklagelijke gerustheid bragt u bij een om te zamen te vallen onder het zwaard, dat boven uwe hoofden was opgeheven!

Terwijl ieder zich dus gerustfelde omtrent de oogmerken der Negers, verhaastte derzelve verraderlijk Opperhoofd, door alle mogelijke

mid-

middelen het noodlottig oogenblik ; hij doorliep de onderscheiden districten der kolonie, verzamelde de krijgsbevelhebbers, hitste hen tot den moord aan en verzekerde zich van hunnen ijver, daar hij hen door schrikkelijke eeden tot de uitvoering zijner wanbedrijven verbond. Van den anderen kant had hij eene zeer drukke onderhandeling met den Gouverneur van *Jamaika*.

Beide door hetzelfde oogmerk, maar vooral door denzelfden wensch vereenigd, zonden elkanderen weerkeurig brieven, parlementairen en geschenken ; en het is door deze onderhandelingen dat het lot der bewoners van *St. Domingo* ongetwijfeld beslist werd. De tegenstand van den Gouverneur van *Jamaika* ware alleen noodig geweest, en het ontwerp van DESSALINES zou zonder gevolgen gebleven zijn ; het is dus buiten twijfel dat deze barbaarsche Engelschman zijne toestemming gaf tot het ombrengen van alle de Franschen, die zich op *St. Domingo* bevonden en hen onfeilbaar aan den dolk der Negers blootstelde.

Toen eindelijk alles gereed was, toen hij verzekerd was dat hem geen der slagtoffers kon ontsnappen, verscheen er een Besluit van DESSALINES, dat het sein werd tot den moord en van dezen inhoud was:

„ De

„ De Gouverneur Generaal van *Haiti* (*),
 „ maakt het- volgend Besluit bekend. Over-
 „ wegende dat er op dit eiland nog vele per-
 „ sonen zijn overgebleven, die, het zij door
 „ hunne geschriften, of door hunne beschuldi-
 „ gingen, hebben medegewerkt tot het ver-
 „ drinken, verwurgen, ophangen of fusillee-
 „ ren van meer dan zestig duizend onzer broe-
 „ deren, en dat de zoodanigen moeten gere-
 „ kend worden te behooren onder de klasse
 „ der moordenaren en aan het zwaard der ge-
 „ regtigheid moeten worden overgegeven, de-
 „ creteert het navolgende:

„ De Kommandanten der Divisien zullen
 „ door de geheele uitgestrektheid van hunne
 „ onderscheidene arrondisfementen alle die per-
 „ sonen doen gevangen nemen, welke bekend
 „ zijn als een werkelijk aandeel gehad te heb-
 „ ben aan de verschillende moorden, die,
 „ gedurende den laatsten oorlog, hebben plaats
 „ gehad. De namen en toenamen der, uit
 „ krachte van dit decreet, ter dood gebragte
 „ personen, zullen op eene lijst gesteld wor-
 „ den, welke vervolgens den Generaal en Chef
 „ zal worden toegezonden, ten einde door hem
 „ openlijk bekend te worden gemaakt.”

„ De-

(*) De oorspronkelijke naam van *St. Domingo*, voor dat de Europeanen dit eiland hadden in bezit genomen.

„ Deze maatregel heeft ten oogmerk , alle
 „ natien te leeren , dat wij , een verblijf en
 „ bescherming vergunnende aan hun , die ten
 „ onzen opzigte opregt en vriendschappelijk
 „ handelen , echter door geene overweging
 „ hoegenaamd ons van onze wraak laten af-
 „ trekken ten aanzien van die moordenaars ,
 „ welke zich in het bloed der kinderen van
 „ *Haïti* gebaad hebben , enz.”

Door welken slag moesten de bewoners van *St. Domingo* niet getroffen worden bij het vernemen van dit bloedige Besluit ! Wie is in staat de ontzetting , den schrik , het doodsche stilzwijgen afstemalen van alle die ongelukkigen , welke zoo snel van de hoop op eene betere toekomst tot de wreede angsten der wanhoop overgingen ? Waarheen konden zij vlugten , waar konden zij eene toevlugt vinden , in een land , dat overal met beulen en moordenaars vervuld was ? Welk gevoel konden zij invoeren bij die woeste liederen , die gewoon waren het bloed der menschen onmeedogend te vergieten en alleen de woedende neigingen hunner wraakzucht gehoor gaven ?

De ongeduldige ijver naar het moorden maakte weldra een einde aan deze radelooze neerflagtigheid. Men wilde in den beginne , bij het ombrengen der slagtoffers , eenige gebruikelijk-

lijkheden in 'sacht nemen en eene schaduw van geregtshoven daarstellen, voor welke men hen bragt, om hunne vonnissen aantehooren; de vervolging scheen eerst alleen zekere familien te treffen en zich daarbij te bepalen; men wilde eerst eenige uitzonderingen maken, ten opzichte der vrouwen, die in staat waren om te kunnen arbeiden of de ontucht der Roovers konden dienstbaar zijn; doch weldra werden alle deze bepalingen veel te lastig; allengs werd de vervolging volstrekt algemeen; en eindelijk het geheele eiland met bloed bedekt; terwijl de dood over deszelfs geheele oppervlakte heerschte. Dit moorden duurde omtrent drie maanden en was verzeld van omstandigheden en bijzonderheden, die, wanneer zij door de geschiedenis zullen zijn verzameld geworden, de menschelijke natuur zullen doen beven (*).

Ver-

(*) Die omstandigheden, welke reeds bekend zijn, verwekken reeds ieders afgrijzen. Wie heeft niet hooren spreken van den dood des ongelukkigen LACAUSSE van *Bourdeaux*, die, alles ter beschikking gesteld hebbende van DESSALINES en zijnen Etat-Major, welke bij hem hunnen intrek genomen hadden, na het eindigen van den maaltijd, dien hij hun gegeven had, door deze schelmen gegrepen werd en op de tafel, van welke zij gegeten hadden, werd uitgestrekt? De Kannibalen, met vleesch en wijn opgevuld, drukten

ver-

Verfoeijelijke en verraderlijke handeling, welke de geschiedenis zich schaamt te verhalen!

Ter-

vervolgens beurtelings en van tijd tot tijd hunne dolken in den boezem van hun slagtoffer, tot dat de schrikkelijkste snuiptrekkingen een einde aan deszelfs leven maakten. Dit afschuwelijk tooneel werd befloten met het ombrengen van alle de overige bewoners van het huis. — Het getal der vermoorden op het geheele eiland, werd op 25000 menschen geschat, de vrouwen en kinderen daar onder gerekend. Veertig Amerikanen en zes Ieren hadden, met hunne huisgezinnen, hetzelfde lot als de Franschen ondergaan; doch twaalf Spanjaards, twee Denen en een Zweed, die zich aldaar onlangs hadden ternedergezet, hadden zich vrijgekocht door alles overtegeven, wat zij in de wereld bezaten; maar door eene andere partij zwarten, die geen deel van den buit gekregen hadden, werden zij, twee dagen na dat men hen geplunderd had, alle vermoord. De hoeveelheid van goud, zilver en juweelen, waarvan men de vermoorden beroofd had, was verbazend groot en werd voor half geld verkocht; zelfs bepaalde men zich niet enkel tot het ombrengen der Blanken, welke men in de Kolonie vond; want ook de pasfagiers van een Deenschen schooner van *St. Thomas*, welke aan de *Kaap* lag, moesten hetzelfde lot ondergaan. Als naar gewoonte werden ook alle deze bedrijven van Proclamatien verzeld, die wraak en bloeddorst ademden en waarin eenen sterken en overdreven oratorischen toon heerschte; wij zullen uit een derzelve hier eenige trekken laten volgen, ten einde de lezer ze zou kunnen beoordeelen.

„ Ein-

Terwijl den ongehoordsten aanflag werd uitgevoerd; terwijl de woedende Negers hunne sidde-

„Eindelijk”, zoo laat zich DESSALINES hooren, is het uur der wraak gekomen, en de onverzoenlijke vijanden van de regten van den mensch hebben de straf ondergaan, welke zij door hunne euveldeeden verdienden. Mijn arm, boven hunne hoofden opgeheven, heeft te lang getoefd om hen te straffen. Even als eene groote overstroomende rivier alles vernielt, wat haar tegenstand biedt, even zoo heeft mijne wraak alles in haren omstuimigen loop medegesleept. — Dat op deze wijze alle dwingelanden der onschuld, alle onderdrukkers van het menschelijk geslacht mogen omkomen! Waar is de bewoner van *Haiti*, laaghartig en onwaardig genoeg om niet te denken, dat hij, door het verdolgen dezer bloeddorstige tijgers, de besluiten des Eeuwigen volbragt heeft? — Ja wij hebben deze echte Kannibalen oorlog voor oorlog, misdaad voor misdaad, belediging voor belediging gegeven; ja, ik heb mijn land gered, — ik heb *Amerika* gewroken! — De bekentenis, welke ik hiervan in het aanzien van hemel en aarde doe, maakt mijne trotsheid en mijnen roem uit. Het verschrikkelijk voorbeeld, hetwelk ik zoo even gegeven heb, bewijst, dat, vroeg of laat, de goddelijke regtvaardigheid op aarde eenige mannen verwekt, die, boven de zwakheid van het gemeen verheven, de verwoesting en den schrik der goddeloozen worden. Beest Dwingelanden! Overweldigers! plagen van de nieuwe wereld! — Onze dolken zijn gewet, — uwe straf is gereed. Zestig duizend man, wel uitgerust, aan den krijg gewoon.

derende slagtoffers , die de geheele natuur om hulp en befeherming aanriepen , op de bergen , in de vlakten en in de bosfchen vervolgden ; terwijl de onfchuld , de deugd , de ouderdom en alles wat den mensch heilig is door eene bende woestaards , die meer naar tijgers dan naar menschen geleken , vermoord en vertrappt wierden , kruistten de Engelsche Schepen

na-
gehoorzamen aan mijne bevelen en branden van verlangen , om aan de fchimmen hunner vermoorde broederen nieuwe offers te bieden. Dat die natie kome , welke dwaas en stout genoeg zijn zal om mij aanteranden ! Zoo dra dezelve mogt naderen , zal de vergramde Genius van *Haiti* , uit den Oceaän oprijzende , te voorfchijn komen ; zijn dreigend gelaat brengt de golven in beweging , verwekt stormen en verftrooit en verbrijzelt de fchepen met zijne magtige hand. De wetten der natuur betoonen gehoorzaamheid aan zijne vreesfelijke stem ; ziekten , pest , hongersnood , brand en vergift zijn beftendig tot zijnen dienst gereed. Dat zij dan komen , die moordzuchtige benden ! ik wacht haar met standvastigheid af. Ik laat de zeekusten en de plaatfen , alwaar fteden geweest zijn , aan haar over ; maar wee de genen , die het gebergte zullen naderen ! Beter ware het voor hun in den diepen afgrond der zee bedolven te zijn , dan verflonden te worden door de gramschap der kinderen van *Haiti*. — 'Nooit zal een Kolonist of Europeaan , met den tijtel van meester of eigenaar , meer den voet op dit grondgebied zetten. enz."

naderbij en in veel grooter aantal voor alle die plaatsen, waar het rampzalig overschot der Fransche bevolking zou hebben kunnen ontsnappen; en of deze zoo wreede voorzorg nog niet genoeg ware geweest, werden alle de neutrale schepen, die zich in deze streken bevonden, door dezelfde Engelsche kruisers zoo ver mogelijk van de kust gehouden, uit vreeze dat eenig ongelukkige door dezelve mogt gered worden!

Bestaat er in eenige taal eene geschikte benaming voor zoodanig eene barbaarsheid? was er immer eene affchuwelijker zamenspanning, die de wraak van God en menschen meer verdiende? Dat de woeste Afrikaan onmeedogend zijn slagtoffer vermoorde, hij volgt daarin alleen de rampzalige geneigdheid zijner natuur; maar dat de Engelschman, die den hoogsten trap van beschaving bereikt heeft, die onderwezen is in de schole der Europische zeden, in eenen zachten en menschlievenden godsdienst, die op het Euangelie gegrond is, en wien alle de staatkundige en maatschappelijke betrekkingen van beschaafde volken bekend zijn, zich verledigd tot het helpen uitvoeren van een bedrijf, als waarvan wij spreken, en van hetzelfde de verfoeijelijke medepligtige wordt, dit denkbeeld moet voor ieder schrikkelijk en onverdragelijk zijn.

Welk eenen naam zal men voorts geven aan de handelwijze van den Engelschen Kapitein van de Goëlet *la Superieure*, die zich meester hebbende gemaakt van den Kaper *le Serpent*, bemand met zeven-en-veertig Franschen, hen aan de Negers, die de Moelje van *St. Nicolas* bezet hadden, overleverde, in weerwil van zijn gegeven woord van eer, dat zij van zijnen kant niets te vreezen hadden! Zoodra deze ongelukkigen aan land gezet waren werden zij van hunne klederen beroofd, twee aan twee gebonden en naar de boschen gevoerd, waar zij allen werden omgebragt.

Wij kunnen echter dit tooneel van afgrijselijkheden niet verlaten, zonder alvorens melding te maken van het roemvolle gedrag van eenige Fransche Soldaten, die in de hospitalen van *de Kaap*, bij de ontruiming dier plaats, waren achtergelaten. Deze krijgslieden den moord der blanken vernemende, gevoelden met de verontwaardiging, die hen bezielde, hunne krachten en moed herleven. Zij verlieten het verblijf hunner ellende, wapenden zich met alles, wat zij vinden konden, en vlogen toe ter verdediging hunner landgenooten. Houd op! riep een hunner, na dat hij te vergeefs eenige vrouwen en kinderen, die voor het zwaard der beulen vlugtende waren, den dood had

had willen onttrekken; Houd op! wij zijn het, die hier gekomen zijn om u te bevechten; Ons moet gij opofferen en niet deze zwakke en onnoozele fchepfelen, die u nimmer eenig leed gedaan hebben. Deze grootmoedige krijgskieden sneuvelen alle als de flagtoffers hunner menschenliefde, na dat zij alvorens de ongelukkige bewoners, die zich rondom hun verzameld hadden, tot den laafsten fnik verdedigden en met hunne ligchamen bedekt hadden.

Na zoodanige hulp en inwilligingen, als waarvan wij gesproken hebben, was het natuurlijk dat de Engelschen daarvoor den prijs begeerden. De Engelsche nieuwspapieren hadden reeds breed opgegeven van de groote voordeelen, welke de koophandel van *Groot-Brittannië* verkrijgen zou, wanneer *St. Domingo* in het uitfluitend bezit der Negers bleef. *Geene andere magt kon hen in hunne onafhankelijkheid handhaven en geene andere magt had het regt om de vruchten van dien invloed te genieten.*

Ingevolge van dien en uit krachte van de bevelen van het Britsch Ministerie, werd er van *Jamaïka*, aan boord van het Fregat *The Tartar*, een Engelsch Agent afgezonden, om DESSALINES de voorwaarden overtebrengen van een verdrag, waarvan den inhoud ten naasten

bij gelijk was aan dien van de overeenkomst, te voren getroffen tusfchen TOUSSAINT-LOUVERTURE en den Engelschen Generaal MAITLAND. De Engelsche onderhandelaar had eene audientie bij DESSALINES, wiens eifchen en voorwaarden zoo buitensporig waren, dat dezelve onmogelijk konden worden toegestemd.

DESSALINES begeerde eenen volftrekt vrijen handel en de vergunning voor zijne fchepen om zoo verre te zeilen als mogelijk was. Hij eifchte bovendien, dat de Engelschen hem van wapenen, oorlogs behoeften en zelfs van Negers voorzien zouden. Gedurende vijf dagen dat de Engelsche afgezant te *Port-au-Prince* verbleef, kon hij alleen een tweede gehoor verwerven. DESSALINES maakte van deze gelegenheid gebruik, om eenige oude klagten van TOUSSAINT-LOUVERTURE tegen *Engeland* weder optewarmen en zelfs liet hij blijken, dat hij aan de opregtheid der zending ten hoogfte twijfelde. Hij fprak van het vertrouwen, dat men door de geheele kolonie in hem ftelde en van het gevoel der onafhankelijkheid, dat zijn Bestuur bezielde, en hetwelk van dien aard was, dat hij geen meester was om de voorftellen, die hem door de Engelschen gedaan werden, aantenemen. Wat eindelijk betref het voorftel, hem door den Engelschen afgezant

ge-

gedaan, om namelijk, ten waarborg zijner getrouwheid, de post der *Moelje*, alleen gedurende den oorlog, door de Britsche troepen te doen bezetten, hierop gaf DESSALINES een weigerend antwoord, er bijvoegende dat hij bevel gegeven had om alle de Fortificatien van deze plaats, aan den zee kant, te doen flechten, gelijk men die van *Port-au-Prince* reeds gedaan had en dat deze zelfde maatregel zou gevolgd worden, ten opzichte van alle andere vaste plaatsen der kolonie.

De Engelsche afgezant keerde met de voorstellen van DESSALINES, in geschrifte gesteld, naar *Jamaika* terug. Na verloop van acht dagen kwam hij weder op *St. Domingo*, met het *Ultimatum* van het Britsch Gouvernement, hetwelk, eenige veranderingen uitgezonderd, weinig verschilde van de eerste voorstellen. DESSALINES, welverre van zijne eischten te verminderen, dreef dezelve integendeel nog hooger; vóór alles en als een voorafgaand beding eischte hij dat de Engelschen hem leveren zouden, een millioen ponden kruid, vijftig duizend snaphanen, en krijgstuig naar evenredigheid, vijftig duizend fabels voor de infanterie, vijf duizend voor de kavallerie en nog eenige andere artikelen meer.

Zulke buitensporige eischten overtuigden de

Engelsche gezanten, dat DESSALINES met hun den spot dreef en niet begeerde in onderhandeling te treden; zij vertrokken dus van *St. Domingo*, zonder iets te hebben uitgerigt; maar hadden nogtans onder de Opperhoofden der Negers een beginsel van verdeeldheid verwekt, geschikt om hen in het vervolg schadeloos te stellen voor de weigering, die zij ondervonden hadden.

DESSALINES aldus door zijne trotsche en ongerijmde eischen de oogmerken der Engelschen verijdeld hebbende, was bedacht om zijn persoonlijk aanzien en gezag te verzekeren. Hij riep de Bevelhebbers der troepen bijeen en gaf hun zijne begeerte te kennen, waar door de volgende Acte, die in de maand Mey 1804 werd afgekondigd, te voorschijn kwam.

„ Wij Generaals en Bevelhebbers van het le-
 „ ger van *Haiti*, de diensten en weldaden er-
 „ kennende, die ons bewezen zijn door den
 „ Generaal en Chef J. J. DESSALINES, de bescher-
 „ mer en verdediger der volks vrijheid, ver-
 „ klaren hem in den naam der onafhankelijk-
 „ heid, der vrijheid en in den naam des volks,
 „ hetwelk hij gelukkig gemaakt heeft, tot
 „ *Gouverneur Generaal van Haiti voor zijn*
 „ *geheele leven*; wij zweren, dat wij de wet-
 „ ten zullen nakomen en gehoorzamen, wel-
 „ ke

„ ke hij ons geven zal uit krachte van zijn
 „ gezag, als zijnde het eerste en opperste, het
 „ welk wij erkennen; en dragen hem de magt
 „ op om vrede en oorlog te maken en te voe-
 „ ren, en zich eenen opvolger te verkiesen.”

Ingevolge van dit oppergezag, hetwelk door de bevelhebbers der krijgsmagt hem zijnde opgedragen, weldra eene wet werd voor alle andere bewoners van het eiland, liet DESSALINES de eene Proclamatie op de andere volgen, zoo om het inwendig bestuur der kolonie te regelen, als ter bepaling van de middelen ter verdediging, wanneer men mogt aangevallen worden (*).

Het

(*) Onder de orders, welke DESSALINES, in zijne hoedanigheid van Gouverneur-Generaal, uitvaardigde, ten einde eene openbare inkomst daar te stellen en het eiland in eenen genoegzamen staat van verdediging te brengen, behoorden ook de volgende.

1. Dat alle eigenaars, die eenige producten te verkoopen hadden, alvorens een vierde gedeelte daarvan moesten betalen als een Impost voor het land. Dat de magt om producten te verkoopen van het elfde jaar alleen toekwam aan die eigenaars, welke in hetzelfde jaar tot de armee der Inboorlingen behoord hadden, en dat die personen, welke sedert dien tijd bij de Franschen waren geweest, het voordeel der producten van dat jaar verbeurd hadden, en hunnen eigendom zou besteed worden ten gebuike van de armee der inboorlingen.

G 5

2. Dat

Het is mijn oogmerk niet om te treden in alle de bijzonderheden der instellingen van dit
Roo-

2. Dat alle muilezels, paarden en andere dieren, behorende tot de aangeflagene woningen, moesten worden overgegeven aan de Administrateurs der Domeinen, welke er eene lijst van moesten overleveren aan den Generaal van het Departement, die verplicht was van dezelve, tot den aanbouw van deze woningen, het voordeeligste gebruik te maken.

3. Dat alle zuikerplantaadjen, die voorheen geschonken waren aan militaire bevelhebbers, aan de Administrateurs der Domeinen moesten terug gegeven worden.

4. Dat alle verkooping van roerende of onroerende goederen, gedaan ten voordeele van personen, in het eiland woonachtig, vernietigd werden, te weten, na dat de Inboorlingen de wapens hadden opgevat.

5. Dat de Generaals, die in de Departementen het bevel voerden, Generaals van Brigade moesten aanstellen, om den bouw der vestingwerken, welke men voornemens was op de hoogste bergen binnen 's lands aan te leggen, te besturen, en dat deze Generaals van Brigade gehouden waren, van tijd tot tijd, van den staat dier werken verslag te doen.

Voorts liet DESSALINES ook goud en zilver geld slaan met zijne beeldtenis op hetzelfde, en verbood, op straffe des doods, eenig geld uitgegeven, waarop de beeldtenis van BONAPARTE gevonden werd. — Eenige dagen na de ontruiming van het eiland door de Fransche troepen, gaf hij te verstaan, dat alle de
fte.

Roover-Opperhoofd; ik zal hier de onaangename taak, welke ik mij had voorgesteld, eindigen, en aan den tijd overlaten om te beslissen over de geloofwaardigheid der gebeurtenissen, welke, na de opdracht der fouverainiteit van *St. Domingo* aan DESSALINES, zijn voorgevallen, en om nieuwe stoffen te verzamelen voor de beschrijving van zijn volgend leven. Om echter niets onopgemerkt te laten, wat omtrent zijne bekende geschiedenis wetenswaardig is, zal ik het vlugtige tafereel, dat ik van dezelfde geschetst heb, door de volgende afbeelding besluiten.

steden moesten verdelgd worden. Waarschijnlijk was het uit ongerustheid en vrees, dat hij dit voornemen koesterde; doch hij veranderde weldra eenigzins van gedachten, en hoedanig ook voor het overige zijne oogmerken wezen mogen, de steden, die hij eerst veroordeeld had om verwoest te worden, zijn nog in wezen. De *Kaap* is nog altoos in denzelfden staat, waarin haar de Generaal LECLERC gelaten heeft, en zij, die deze stad bezocht hebben, nadat zij nogmaals herbouwd was, kunnen zich niet genoeg verwonderen, dat een zoo groot getal van huizen, binnen zoo kort eenen tijd, weder uit de asch verrezen is.

A F B E E L D I N G

VAN

J. J. DESSALINES.

DESSALINES is omtrent zes-en-veertig jaren oud; zijne lengte is vijf voeten en twee duimen; voorts is hij sterk en gezet. Het geheel van zijn gelaat teekent ruwheid en woestheid. Hij heeft een dik en tusfchen de fchouderen ingedrukt hoofd, een straffen oogopslag, een zeer platten neus en dikke lippen. Zijne gewone kleding is die van Divisie-Generaal. Hij draagt meestal een karmosijn rooden gordel, pistoolen en een fabel.

Wat zijn karakter betreft, hier van zal men reeds een vrij juist denkbeeld kunnen maken; doch zie hier nog eenige trekken, welke hetzelfde nog des te beter zullen leeren kennen. Niet alleen is hij listig en schijnheilig, maar boven dien onbeschoft, oplopend en geweldig van aard. Hij boezemt alles, wat hem omringt, een soort van schrik in, welke des te meer gegrond is, daar hij geene zwaarigheid maakt,

maakt, om bij de minste tegenspraak zich zelve regt te verschaffen met den dolk, de fabel of het pistool.

Voor het overige is hij zoo lafhartig in den strijd, als wreed, wanneer hij zich verre van het gevaar bevindt. Hij deelt nimmer in het gevecht, maar neemt van verre de beweging zijner troepen waar en geeft dienvolgende zijne bevelen.

Hij is volkomen van alles onkundig. Hij kan noch lezen, noch schrijven, alleenlijk weet hij zijnen naam te teekenen. Hij heeft zich in het hoofd gebragt om voor de Negers van *Haiti* eene bijzondere taal te vormen, en twee officieren van zijn gevolg gelast om derzelve bevestigingen vast te stellen.

Na de bloeddorst is liefde tot het goud de hartstogt, die hem het sterkst beheerscht; hij heeft eenen schat verzameld, dien op een miljoen dollards berekend wordt, en hij reist nimmer, zonder van muilzels gevolgd te worden.

Sedert hij Gouverneur-Generaal van het eiland geworden is, spreidt hij eene zoo kostbare, als belagchelijke, pracht ten toon, welke hij door knevelarijen goedmaakt. Hij ontvangt gaarne geschenken van hun, die hem noodig hebben, of eenige bediening van hem begeeren te verkrijgen.

On-

Ongelukkig de genen, die ze hem niet aanbieden ; zij halen zich weldra zijnen haat en ongenade op den hals.

Het gezag, waarmede hij bekleed is, heeft hem eene trotsheid doen verkrijgen, waarvan alle zijne publieke acten de kenteekenen dragen. Zijne Proclamatien zijn alleen bedreigingen en beledigingen ; men kent onder anderen die, welke hij deed-afkondigen, alvorens hij het Spaansch gedeelte van *St. Domingo*, het welk nog door de Franschen bezet is, ging aantasten ; dezelve is een gedenkftuk der buitensporigste en vermetelste trotsheid. Aan den Spaanschen Gouverneur van het eiland *Cuba* schrijvende, *verbood* hij hem om de Fransche Kapers, die den koophandel van *St. Domingo* onveilig maakten, eene schuilplaats te vergunnen, terwijl hij hem bedreigde om het eiland te zullen overmeesteren, wanneer hij hieraan geen gehoor wilde geven.

Onder het masker dezer trotsheid is echter wezenlijke ellende en zwakheid verborgen. De armee van DESSALINES is tegenwoordig tot op twintig duizend man gesmolten en zelfs zou men naauwelijks vijfduizend man in staat vinden om de wapenen te dragen. De ellende is onder deze troepen ten hoogsten top geklommen. Slecht gekleed en slecht betaald, worden

den zij nog slechter gevoed. Een half pond brood en een haring, zie daar het geheele rantsoen van een soldaat; voorts heeft hij geen penning voor zich.

Op het gering getal van plantaadjen, die niet onbebouwd liggen, kan alleen door de vrouwen, kinderen en oude lieden eenigen arbeid worden verrigt. Alle de Rafinaderijen, gebouwen en werktuigen zijn door het vuur vernield. Al het vee is omgekomen, en de voortbrengselen van den landbouw zijn nauwelijks toereikend om in de noodzakelijkste levensbehoefsten te voorzien. Nimmer heerschte iemand over eene zoo verschrikkelijke woesting.

De middelen van verdediging, door DESSALINES bepaald, ingeval de Franschen eenen nieuwen aanval mogten ondernemen, leveren den laatsten trek op, waarmede wij deze schets zullen besluiten. Bij de nadering van den vijand, moeten alle de inwoners in den omtrek, zonder uitzondering, zich begeven naar de ontoegankelijkste plaatsen in het binnenste gedeelte van het eiland en alle hunne eigendommen aldaar overbrengen, na alvorens de door hun verlatene steden in brand te hebben gestoken. Mogt welhaast de dag aanbreken, waarop alle deze verfoeijelijke snoodaards,

ver-

vervolgd en opgesloten in hunne hollen, de afgrijselijke misdaden boeten zullen, waarmede zij de geschiedenis des menschdoms bezoedeld hebben!

Het is voorts bekend, dat DESSALINES, eenigen tijd na de ontruiming van het eiland door de Franschen, zich tot Keizer heeft doen verkiezen en den naam heeft aangenomen van JACOBUS I., Keizer van HAÏTI, en vermits de berigten, in dit werkjen vervat, niet zoo verre gaan, heeft de uitgever gemeend, den lezer geen ondiensst te zullen doen met eenige stukken, dien aangaande, en eenige verdere berigten hier te den volgen.

DESSALINES het oppergezag in de Kolonie, onder den naam van Gouverneur - Generaal, verkregen hebbende, was het gemakkelijk te voorzien, dat het hierbij niet zou blijven, vooral niet, wanneer men in aanmerking neemt, dat hij in zijne ondernemingen door de vijanden van *Frankryk* natuurlijk ondersteund wordt. Men zag dus weldra de volgende Acte, waarbij hem het Keizerschap werd opgedragen, verschijnen:

„ Wij Generaals van de armee van *Haïti* begeerig zijnde, om den wensch onzer harten
open-

openlijk en op eene wettige wijze te doen blijken en tevens te beantwoorden aan den openlijk verklaarden wil van het Volk van *Haiti*.

„ Overtuigd dat het Oppergezag onverdeeld moet blijven en dat 's Lands belang vereischt, dat de teugels der Regering in handen komen van hem, die zich het vertrouwen, de toegenegenheid en de liefde zijner medeburgers verworven heeft.”

„ Geleerd door eene rampzalige ondervinding en de geschiedenis der natien, dat een volk niet behoorlijk kan geregeerd worden, dan door een eenig man, en dat Hij daartoe den voorrang verdient, die door zijne diensten, zijnen invloed en bekwaamheden het gebouw onzer vrijheid en onafhankelijkheid heeft weten daartestellen.”

„ Overwegende dat na eene lange reeks van ongelukken en wisselvalligheden het noodig is de veiligheid der burgeren op eene duurzame en onherroepelijke wijze te verzekeren, en dat het beste middel, om dat oogmerk te bereiken, is, het eenig Opperhoofd, het welk geschikt is om de Natie op eene waardige wijze te vertegenwoordigen en te regeren, eenen grooten en onschendbaren titel op te dragen,

H

waar

waar door de gansche magt van den staat in zijne handen gesteld, naar buiten ontzag verwekt en van binnen een onderpand voor de rust en voorspoed daargesteld worde."

„ Overwegende dat de titel van Gouverneur-Generaal, die te voren is opgedragen geworden aan den Burger JEAN JACQUES DESSALINES, op geene genoegzame wijze den algemeenen wensch uitdrukt, dewijl dezelve eene ondergeschikte magt onderstelt, die afhankelijk is van een hooger gezag, welks juk wij voor altoos hebben afgeschud."

„ Zonder derhalve verder in aanmerking te nemen de bestendige en hardnekkige weigering van den Burger JEAN JACQUES DESSALINES, om die magt aantenemen, welke hem door het volk en de krijgsmagt is opgedragen, op den tijd der verklaring van onze onafhankelijkheid, als zijnde zulk eene weigering strijdig met de belangen en de welvaart van dit Land; zoodragen wij op aan den gemelden JEAN JACQUES DESSALINES den titel van KEIZER van HAÏTI, met regt om zich eenen Opvolger te verkiezen en te benoemen."

„ Wij verlangen, dat deze ongedwongen wensch onzer harten, reeds door het volk begeerd, hem, zonder uitstel, ter zijner bekrach-

krachtiging aangeboden en ook dadelijk in werking zal gebragt worden door een Decreet van den Senaat, welken daartoe buitengewoon zal bijeengeroepen worden."

Te *Port-au-Prince* het eerste Jaar der onafhankelijkheid van *Haïti*.

VERNET,
Minister van de Financien.

CLERVAUX, CHRISTOPHE,
Commandanten van de noordelijke Divisien.

PETION, GABARD, GOFFRARD,
Commandanten van Divisien en Raden van Staat.

Behalve door deze personen, was dit geschrift ook nog onderteekend door twee honderd acht en vijftig anderen, bestaande in Staats-raden, Staf-officiers en de Hoofden der verschillende Departementen van het Gouvernement.

Al aanstonds daarna deed DESSALINES eene Proclamatie afkondigen, waarbij hij verklaarde de hem opgedragene waardigheid aantenemen, en welke wij om derzelve zonderlingen inhoud ook hier zullen laten volgen.

*De Gouverneur - Generaal van Haïti aan de
Generaals van de Armee en de Civile en Militaire
Officieren, de stem des volks.*

BURGERS!

„ Is er in mijn oog eene overweging, die het aannemen van den doorluchtigen titel, mij door ulieder vertrouwen opgedragen, kan billijken, zoo is het buiten twijfel mijn ijver in het waken voor de welvaart van dit Rijk, en mijn goede wil, om onze onderneming onwrikbaar te maken; eene onderneming, die bij de Natien, welke vrienden der vrijheid zijn, een denkbeeld zal verwekken, niet dat wij een hoop oproerige slaven, maar dat wij menschen zijn, die onze onafhankelijkheid gevestigd hebben, in weerwil van alle de vooroordeelen, die de mogendheden doorgaans voeden tegen een volk, hetwelk, gelijk wij, de bewerker is van zijne eigene vrijheid, en dat geene gelegenheid gehad heeft om buitenlandsche hulp interoepen, ter vernieling van den afgod, waaraan het opgeofferd werd.

„ Deze afgod verscheurde, even gelijk Saturnus, zijne kinderen; doch wij hebben dien afgod onder onze voeten vertreden. Dat wij echter het aandenken onzer rampen niet uit
ons

ons geheugen wisfchen. Zulks zal een krachtig behoedmiddel zijn tegen de verrasfingen van onze vijanden, en ons verfterken tegen alle denkbeelden van eenige toegevendheid jegens hun."

„Indien gematigde driften den gewonen mensch kenmerken, zoo zullen halve maatregelen den fchielijken loop van onze omwentelingen fluiten."

„Sedert Gijlieden het dienvolgens voor het wezenlijk belang van den Staat geraden hebt gevonden, dat ik den rang zoude aannemen, waartoe Gijlieden mij verheven hebt, heb ik, door dezen nieuwen last, nieuwe verpligtingen van mijn land op mij geladen. Ik heb, federt langen tijd, alles aan hetzelfde opgeofferd; maar nu gevoel ik, dat fterker en heiliger banden mij verbinden. Ik gevoel, dat ik verplicht worde om onze onderneming ten einde te brengen door wijze wetten, die met onze gewoonten overeenstemmen, zoo dat ieder Burger de vrijheid zal kunnen genieten, zonder de regten van anderen te benadeelen en zonder dat gezag, hetwelk voor het algemeen geluk waakt, te beledigen. Met één woord, door het aanvaarden van dien last, die even zoo zwaar als roemrijk is, komt zoo wel het kwaad, als het goed, dat uit mijn Bewind zal volgen, voor

mijne rekening; maar vergeet echter niet, dat het een tijd is van storm, in welken Gij mij het roer van het schip van Staat in handen gegeven hebt.”

„ Ik ben een soldaat; oorlog is altoos mijn deel geweest, en zoo lang als de wreedheid, de barbaarsheid en hebzucht onzer vijanden hen naar onze kusten zullen voeren, zal ik Ulieder keus billijken, en aan Uw hoofd strijdende, zal ik toonen, dat uwen Generaal te zijn altoos mijn roem zal uitmaken.”

„ De hooge rang, tot welken ik verheven worde, verzekert mij, dat ik den vader geworden ben mijner Medeburgers, wier verdediger ik geweest ben; doch de vader van een huisgezin van oorlogslieden dult nimmer dat het zwaard slaapt, wanneer hij den moed, dien hem bezielt, tot zijne nakomelingen wil overbrengen en hen gewennen te vechten.”

„ Gijlieden zijt het, Generaals en andere militairen, die na mij tot den hoogsten rang gerechtigd zijt, welke ik thans aanspreek. Gelukkig, zoo ik mijn gezag zal kunnen overdragen op hun, die hun bloed voor het land gestort hebben. Ik sta af, ja ik sta plegtig af van de onregtvaardige gewoonte, om de magt, waarmede ik bekleed ben, in mijne familie overtebrengen.”

„ Ik

„Ik zal nooit achtflaan op eenigen rang, wanneer de vereischten om wel te regeren niet in denzelfden perfoon vereenigd zijn; dikwerf is hij, die de driftige oploopendheid der jeugd weet te verbergen en te beteugelen van meer nut voor het geluk van een land, dan een oud en ervaren hoofd, hetwelk fomtijds bedaard is op het oogenblik, waarin stoutmoedigheid alleen kan beslifen.”

„Het is op die voorwaarden, dat ik ulieder Keizer worde, en wee hem, die naar eenen troon zal ftaan, — welken door de dankbaarheid des volks is opgericht, — met eenig ander oogmerk, dan dat van een Vader des huisgezins.”

DESSALINES,
Gouverneur-Generaal.

BOISTROND-TONNERRE,
Adjutant-Generaal.

Was de Keizerlijke waardigheid als nu aan DESSALINES opgedragen en had hij zich zulks, gelijk natuurlijk was, laten welgevallen, zoo moest hij ook gekroond of ten minste ingehuldigd worden, en zie hier hoe dit in zijn werk ging:

Drie dagen voor de Ceremonie begaven zich de Negers, uit alle de oorden van het eiland, met geheele benden, naar *Port-au-Prince*. Al-

le de wegen waren met mannen, vrouwen en kinderen overdekt, die, om des te gemakkelijker te gaan, volstrekt naakt waren, en hunne kleederen en leeftogt op ezels deden dragen.

Op den dag, toen de plegtigheid zou plaats hebben, deed het geschut zich reeds in den vroegen morgen hooren. Op dit teeken kwamen de Negers uit hunne hutten en liepen in allerijl naar het *Veld van Mars*. Het schieten uit grof geschut en klein geweer hield, zonder tusschenpoozen, aan, gedurende een uur. De Troepen, ten getale van zeven duizend man, formeerden een Bataillon quarré. De Generaal CHRISTOPHE vervolgens een opgerigt stellaadje beklommen hebbende, begon de Acte te lezen, welke de benoeming van DESSALINES behelsde; doch door het gedruis dezer menigte was het niet mogelijk een enkel woord te verstaan van 't geen hij zeide of wilde zeggen. Nauwelijks zweeg CHRISTOPHE, of een scherp en doordringend geschreeuw deed zich hooren. Eene zaal, uit planken zamengesteld, ontving weldra deze geheele menigte, welke daar binnen drong met al de drift eener gretige nieuwsgierigheid, om getuige van de plegtigheid te zijn.

Zoodra de Burgerlijke en Militaire Officieren hunne plaats genomen hadden, verscheen

JACOBUS I, (aldus laat zich DESSALINES als Keizer noemen) aan zijne rechterzijde hebbende den Heer PETION en aan zijne linker den Abt DESFONTAINES. Bij hunne intrede hief een Choor van Zangers, door het orgel geaccompagneerd, een godsdienstig gezang aan. De zaal was amphitheatere-gewijze ingerigt; in derzelve midden was eene verhevene plaats, welke men van beide zijden opklom, en geheel de plegtigheid bestond in eenen Eed, dien de nieuwe Souverein van *Haiti* heeft afgelegd in handen van den Abt DESFONTAINES.

DESSALINES heeft bij zijnen eed gezworen, de onafhankelijkheid van het eiland te handhaven, altoos gereed te wezen zijn leven offeren voor de vrijheid des volks, en bij zijnen dood het gezag te zullen overgeven aan dien der Burgerlijke of militaire Officieren, welke, door zijne diensten, en door zijne verknochtheid aan 't Vaderland, meest waardig zal zijn hetzelve te voeren.

Na den eed te hebben afgelegd klom Keizer JACOBUS af en mengde zich onder de Officieren zijner troepen, ten einde hunne gelukwenschingen te ontvangen; vervolgens stelde hij zich aan het hoofd van de Grenadiers der tweede Divisie van *de Kaap*. Hij droeg hetzelfde kleeed als naar gewoonte en het eenigste, wat

hem onderscheidde, was eene groote muts, met diamanten bezet.

Zoodra hij zijne fabel had getrokken, verhief zich het geroep van: *Leve* DESSALINES! *Leve* JACOBUS I! van alle kanten. Men begaf zich als toen naar de kerk, waar een *Te Deum* gezongen werd. Het geleide kwam op het *Veld van Mars* terug. De troepen werden naar huis gezonden, en DESSALINES, verzeld van zijne voornaamste Officieren, begaf zich naar den Kommandant van *Port-au-Prince*:

De nieuwe Keizer heeft, gedurende al dien tijd, geene wachten rondom zich begeerd, noch te paard willen klimmen, dan na zijne troepen weggezonden te hebben.

De nacht, welke op dezen dag volgde, werd aan de onmatigste en luidrugtigste vreugde toegewijd. Men heeft echter opgemerkt dat er weinige dronken Negers gezien waren; doch met de lieden van de kleur was het anders gesteld; deze zag men hier en daar op de straten van *Port-au-Prince* liggen. Voor het overige floeg de openbare vreugde tot krankzinnigheid over. Men zag, waar men zich wendde, mannen en vrouwen springende en dansende, sommigen half, anderen geheel naakt.

De Officieren en de Magistraat gaven den volgenden dag een groot middagmaal aan den
Kei-

Keizer, die vervolgens naar de *Kaap* vertrok en aldaar verbleef.

Een der eerste zorgen, waarmede hij zich vervolgens bezig hield, was het aanleggen eener zeemagt. Hij benoemde twee Admirals en eenige Schouts bij Nacht, gelijk hij ook dadelijk een getal van twintig Schepen in Commissie stelde, waartoe hem de Amerikanen zeer behulpzaam waren, als hebbende hij van hun reeds verscheidene vaartuigen ontvangen van 10 a 12 stukken geschut en voerende ieder 70 a 100 man Equipage; alsmede eene zeer groote hoeveelheid buskruid.

Hij was ook weldra bedacht om alle verdere uitwijking der inboorlingen, waartoe natuurlijk met vreemde Schepen overvloedige gelegenheid moest zijn, krachtdadig te beletten, en liet te dien einde de volgende Publicatie afkondigen:

DE VRIJHEID OF DE DOOD!

JACOBUS DE EERSTE, *Keizer van Haïti.*

In onze overweging genomen hebbende de bescherming en goeden wil, dien wij verleen en aan Buitenlanders, welke koophandel met ons drijven; doch die, in plaats van zich daarmede bezig te houden en de wetten van het land

land te eerbiedigen, zich veroorloven de vlugt te bevorderen zoo van mannen, als vrouwen van de kleur, inboorlingen zijnde van dit land, zoo bevelen wij, dat het volgende, met de uiterste gestrengheid, zal ter uitvoer gebragt worden.

I. Ieder Kapitein van een Schip, aan welks boord een of meer personen, *inboorlingen* zijnde, zullen gevonden worden, om dezelve buiten 's Lands te vervoeren, zal gearresteerd en in de gevangenis gezet worden, en daarin tien maanden verbleven hebbende, naar zijn eigen land gezonden worden en nimmer in het Keizerrijk van *Haiti* weder mogen terug keeren; doch het Schip en lading zal ten voordeele van het Rijk verbeurd verklaard worden.

II. Ieder inboorling, die men aan boord van zulk een buitenlandsch Schip zal vinden, zal terstond op de publieke plaats worden doodgeschoten.

De Generaals van Divisien en Brigaden, alsmede de onderscheiden Bevelhebbers worden met de uitvoering van dit Decreet belast.

Gegeven in ons Keizerlijk Paleis aan de *Kaap*, den 22sten October 1804, het eerste Jaar onzer Onafhankelijkheid en van onze Regering

JACOBUS.

Op order van den Keizer

CALRONNE, *Generaal van de Ruitery van zijne Keizerlijke Majesteit.*

Dat

Dat deze bedreiging in geene ijdele woorden bestond bleek weldra duidelijk; men sneed de ongelukkigen hunne laatste toevlugt onbarmhartig af; willens of onwillens, was dus ieder gedwongen om onder het bewind van eenen wreedaardigen Neger te blijven leven, en men weet met welk eene bovenmatige strengheid men hier omtrent handelde, zoo zelfs, dat men veel verder ging, dan het bevel van DESSALINES inhield; uit het volgend geval zal dit genoegzaam blijken.

Toen het schip de *Pelgrin* van *Philadelphia* op de reede lag van *Kaap-François*, hadden twee ongelukkige Blanken en eenige Mulatten middel gevonden om aan boord van hetzelfde te komen en zich in het hol van het schip te verbergen. CHRISTOPHE, van hunne vlugt berigt gekregen hebbende, deed terstond den Kapitein en super Carga van het schip, die zich juist aan de *Kaap* bevonden, bij zich ontbieden en ondervroeg hen over het gebeurde; doch zij verklaarden van niets te weten; dan in weerwil van die verklaring, zond CHRISTOPHE terstond een Detachement Soldaten naar het schip, die de planken van het Dek, waaronder zich de ongelukkigen verborgen hadden, openhakten en deze lieden vervolgens naar land bragten, alsmede den Stuurman Mr. TATE.

Naau-

Nauwelijks aan land-gekomen zijnde , vernamen zij reeds het lot, dat hen te wachten stond. Mr. TATE eenige van zijne landslieden onder het volk ziende, sprak hij hen met eene luide stem aldus aan: „ Amerikanen! zult gij dulden dat men mij naar de galg brengt, zonder iets te doen om mijne onschuld te toonen.” — „ Ja,” zeide een van hun, (de super Carga van een schip van *Baltimore*) „ ik biede u mijn getuigenis aan;” doch op het oogenblik kreeg een der Soldaten van CHRISTOPHE bevel om, met zijn bajonet, dezen braven Amerikaan te doorsteken.

De ongelukkigen, die aan land gebragt waren, werden, uitgezonderd Mr. TATE, terstond geboeid en gezamenlijk met hem naar de gerechtsplaats, of de galg, die daar altoos gereed staat, gebragt. Men deed hen derwaards gaan met den strop om den hals en men hing hen allen op. Mr. TATE, wiens handen niet gebonden waren, trachtte zich met geweld van den strop te ontdoen; doch kon het niet verder brengen, dan dezelve onder zijn kin te schuiven, hetwelk ten gevolg had, dat zijne Beulen hem langer met den dood zagen worstelen. Op het schavot klimmende, had Mr. TATE de onvoorzigtigheid, om zijnen last, met betrekking tot de ongelukkige inwoners van
St.

St. Domingo, te openbaren: „Amerikanen,” zeide hij, „Getuigen van mijnen dood! Gij weet dat ik sterf, om dat ik mijn pligt gedaan heb, door de bevelen van mijne Opperhoofden getrouwelijk ter uitvoer te brengen.”

En waarlijk over zoodanig eenen last behoefde hij zich niet te schamen. De toestand toch der ongelukkige inwoners van *St. Domingo* was ten alleruiterste rampzalig. De weinige Blanken, die in den eersten moord nog gespaard waren, werden sedert, van tijd tot tijd, omgebracht, naar de grilligheid van hunmeesters, van welke zij nu slaven geworden waren. Ieder dus, die maar eenig gevoel van menschenliefde in zijn hart omdroeg en zich in de gelegenheid bevond, moest natuurlijk trachten deze ongelukkigen te redden, al ware het dan ook, dat sommigen derzelve zich te voren omtrent hunne slaven niet in alles zoo gedragen hadden, als zij behoorden te doen.

Wie toch denkt om zoo iets, wanneer hij zijnen medemensch in zoo hoogen nood ziet? Het volgend geval is dus ook te treffend, dan dat wij hier niet gaarne aan hetzelfde eene plaats zouden inruimen.

In de laatste dagen van de maand November 1804 kwam het oorlogschip de *Thesée*, hetwelk ten westen van *St. Domingo* kruistte,

op

op de Reedé van *St. Nicolaas*, en een weinig daarna kwam er een Engelsch Fregat dicht bij hetzelfde ten anker. Dit schip eene floep naar land gezonden hebbende, was het volk van dezelve niet weinig verwonderd, ziende, toen zij dicht aan wal gekomen waren, dat eene bejaarde Dame en eene jonge Juffer zich beiden van eene hoogte in zee wierpen, op hoop van hulp uit de Boot te zullen krijgen. Zij waren beiden Blanken. Dan op het oogenblik, toen die twee ongelukkigen deze wanhopige daad ter uitvoer bragten, in het aanzien van het woeste volk, dat zich in den omtrek bevond, zag men een ander jong meisje loopen en zich ook gereed maken om in zee te springen, waarin men haar echter wreed-aardig verhinderde; zijnde dit de dochter en zuster van haar, die zich in zee geworpen hadden. Zoodra het volk van de floep de beide menschen zag, haalde het hen op en bracht hen gelukkig aan boord van het Fregat, onderrigtende voorts den Kapitein MURRAY van het gebeurde, die, het bitter gejammer horende der Vrouwen, de eene om hare dochter, de andere om hare zuster, die zij voor zeker hielden dat hare vlugt met den dood zou moeten boeten, terstond daarop de floep andermaal naar den wal zond, met last, om de zwarten

te

te bedreigen, dat, zoo zij niet terstond het jonge mensch aan den Officier van de sloep overgaven, hij het Fort zou beschieten, welke bedreiging die uitwerking had, dat de jonge Juffer overgegeven en bij hare moeder gebragt werd, en men kan zich niet verbeelden, welk een aandoenlijk tooneel het opleverde, toen zij zich weder bij elkanderen bevonden.

Dan, wie zou kunnen gelooven, dat de barbaarsche Negers nog de stoutheid zouden gehad hebben om hunne prooij te vervolgen? Een van hun, in de uniform van een Officier, kwam aan boord van het Fregat en eischte, dat de moeder en hare dochters weder aan land zouden gezet worden, en toen hem zulks geweigerd werd, had hij de stoutheid om met geweld in des Kapiteins kamer te willen dringen; doch de Lieutenant gaf hem zulk eenen geweldigen vuistslag, dat hem het bloed uit neus en mond liep, het welk hem de partij deed nemen om zich in zijne kanoe te begeven en naar land terug te keeren.

De drie Dames, die door zulk een wanhopig besluit den dood ontsnapt waren, kwamen gelukkig te *Jamaika* aan en deden een treurig verhaal van den toestand op *St. Domingo*. Zij zelve hadden tot nog toe alleen haar leven behouden, door met groot geduld den allerlaagsten arbeid te verrigten.

Was dus de toestand der weinige Blanken, die als nog op *St. Domingo* waren overgebleven, allerbeklagelijkst, de Negers integendeel sloegen tot een ander uiterste over en baadden zich in weelde en overvloed. Het is reeds eene oude opmerking, dat hij, die uit een lagen staat spoedig tot eenen hoogen rang verheven wordt, gewoonlijk zijnen toestand misbruikt en geene gematigdheid in zijn gedrag in acht neemt, en hoeveel meer moest dit het geval zijn bij woeste Afrikanen, wien alle burgerlijke beschaving vreemd was en die op eenmaal van slaven meesters wierden? Bovendien verkregen zij behoeften, welke zij te voren niet kenden, en waardoor zij allerlei weelde en gerijfelikheden des levens natuurlijk op hooger prijs moesten stellen. Even als de vermogende en trotse Europeanen, werden zij begeerig naar kostbaar huissieraad, edele gesteenten en goede eier. Zij vonden het zeer aangenaam om de vruchten van hunnen roof rustig te genieten en de levenswijs, welke zij hebben aangenomen, zal hen ongetwijfeld niet ligt weder lust doen krijgen om in boschen en hollen hun verblijf te houden. De gegrondheid dezer aanmerkingen blijkt ten overvloede uit de pracht en weelde, welke bij hunne maaltijden en feesten plaats heeft. Vóór zelfs dat DESSALINES den hoogsten

sten rang verkregen had, waren dezelve reeds opmerkelijk door brasferijen en overdaad, en het festijn, hetwelk op den 12den Februarij 1804 door de Vrouw van DESSALINES gegeven werd, munt zoo zonderling hier in uit, dat wij de omstandigheden, welke hetzelve verzel- den, niet nalaten kunnen te vermelden.

Den dag, vóór dit festijn, zond men Invita- tie-Biljetten rond; gedrukt op fijn papier, met vignetten in 't goud en van dezen inhoud:

Aan de Kaap, 11 Febr. 1804.

„Mevrouw DESSALINES noodigt N. N. op
 „een Diné en Bal, 't welk zij voornemens is
 „morgen te geven, precies ten zeven uren in
 „den avond. Zij hoopt dat haar
 „het vermaak en genoegen niet zal weigeren
 „om van de partij te zijn.”

Terzelfder tijd werd aangezegd, dat, uit hoofde van dit festijn, de Schouwburg (die altoos des Zondags open is) vroeger zou be- ginnen dan naar gewoonte; en dat de genoo- digden de gelegenheid zouden hebben, zich al- daar bijeentevoegen, om zich gezamenlijk naar de plaats der festiviteit te kunnen begeven; hetwelk, het tooneel ten vijf uren geopend zijnde, ook aldus plaats had, en tegen acht uren

bevonden zich de gasten voor de groote deur van het huis des Generaals.

Dit huis is een groot en ruim gebouw, op een kleinen afstand van de straat gelegen, en voor hetwelk eene gezande laan en een groen perk gevonden wordt. De toegang tot het hekkenwerk van de huisdeur was verlicht met omtrent duizend Lampions. Men ging door het Voorportaal en trad in eene groote Zaal, welke voor het feest gebouwd was, hebbende omtrent dertig voeten in de breedte en driehonderd voeten in de lengte, en versierd met tapijten, gebloemte en boomtakken, drie honderd Lampions in kleuren, welke rondom aan de wanden hingen, vier groote *Girandoles* op de tafel, twaalf groote spiegels, en een marmeren beeld in ieder der vier hoeken van de Zaal, in eene Nis geplaatst. De tafel was voorzien van allerlei spijzen; allerlei vleesch, groenten, gevogelte, gebakken, pasteijen, confituren, zuikers en alle Liqueuren, welke mogelijk waren te bekomen, Bourdeauxsche-, Madera- en Champagne- Wijn- en, enz.

Aan tafel waren 250 personen, die aanzaten, behalve eene menigte anderen, welke staande moesten blijven. Zie hier de orde waarin de genoodigden geplaatst waren: De Generaal CHRISTOPHE zat in het midden van den disch; Madame

me DESSALINES aan deszelfs regter en zijne vrouw aan de linkerhand; voorts 6 a 8 zwarte Generaals en zoo veel Kolonellen en andere personen van hoogen rang; wijders de voornaamste Officieren van 't Gouvernement en het Leger, die zich toen aan de *Kaap* bevonden. Men zag er ook den Kapitein en alle de Officieren van een Engelsch Oorlogschip, omtrent dertig Amerikanen, een groot getal Fransche inwoners van de aanzienlijkste klasse en eene overvloedige menigte van Mulattinnen en Negerinnen.

De tafel was omgeven van soldaten, gelast om het gepeupel te verwijderen, 't welk in menigte was ingedrongen, om deze keurige vertooning te aanschouwen. Een groot aantal Muzikanten speelde gedurende den tijd van dit festin.

Deze maaltijd naderde, meer dan iets, wat men zien kan, aan het denkbeeld, 't welk men zich gewoonlijk maakt van een Banket der oude Fabel-Goden, ten minste het is zeker dat nimmer in *Amerika* eenig festijn in praalen kostbaarheid aan denzelven evenaarde.

De Generaal CHRISTOPHE had een kleed aan van geborduurd scharlaken met goud gegalonneerd; zijn groote hoed was opgetoomd en omboord met een point d'Espagne; voorts bestond zijne overige kleeding in een geborduurd vest en paantalon van Nankin, kostbaar op de naden be-

werkt , Laarfen met geborduurde kappen en gouden kwasten. — De overige Officieren, die zich aan tafel bevonden, waren naar evenredigheid uitgedoscht; velen echter deden niet onder voor hunnen Generaal.

Madame DESSALINES was in eene effen Robe gekleed, haar hair, of liever hare wol, was met kunst-bloemen, paarlen en kammen, hare ooren met kostbare strikken en pendanten, hare armen met Brasfeletten versierd; om haar dijm praalde een hoepring, met een klein goud uurwerk van Diamanten omgeven, hetwelk verscheiden duizend Dollards waardig was. De overige Dames van rang waren mede met paarlen en zelfs met allerhande beuzelingen beladen; maar geen harer was zoo buitensporig uitgestreken, als de vrouw van den Generaal.

Na het eindigen van den maaltijd werden er verscheiden gezondheden door CHRISTOPHE ingesfeld, en men beantwoordde dezelve met luidrugtige en verdubbelde toejuichingen. Men dronk onder anderen op de gezondheid van den Generaal van *Haiti*, (DESSALINES niet tegenwoordig zijnde) voorts op die van zijne Groot-Brittannische Majesteit en op die van den President der Vereenigde Staten, welke ieder in den zijnen door de Zwarten, door de Engelschen en de Amerikanen werden toegejuicht.

Ver-

Vervolgens begaf zich het gezelschap in de onderscheiden gedeelten van het huis en den hof, terwijl de tafels opgenomen en de toebereidsels gemaakt werden tot het Bal, 't welk al ras eenen aanvang nam. De Contre-dansen vielen het meest in den smaak en wierden goed en met gratie uitgevoerd. Hier danste een welgemaakt Franschman met een lelijk, afzigtelijk zwart aangezicht; daar walste eene jonge, zedige, lelieblanke schoonheid met een vetten, platneufigen Neger, het aanzien hebbende van den Satan in persoon.

Deze ongelukkige Juffers waren intuschen zeer te beklagen, daar zij genoodzaakt waren zich naar de omstandigheden te schikken; vooral moesten zij een onaangenaam gevoel van haren toestand hebben, wanneer haar de gedachte inviel, dat zij welligt te eenigen dage stonden vermoord te worden door de hand zelve van deze hare Cavaliers, gelijk ook werkelijk niet lang daarna met velen het geval was.

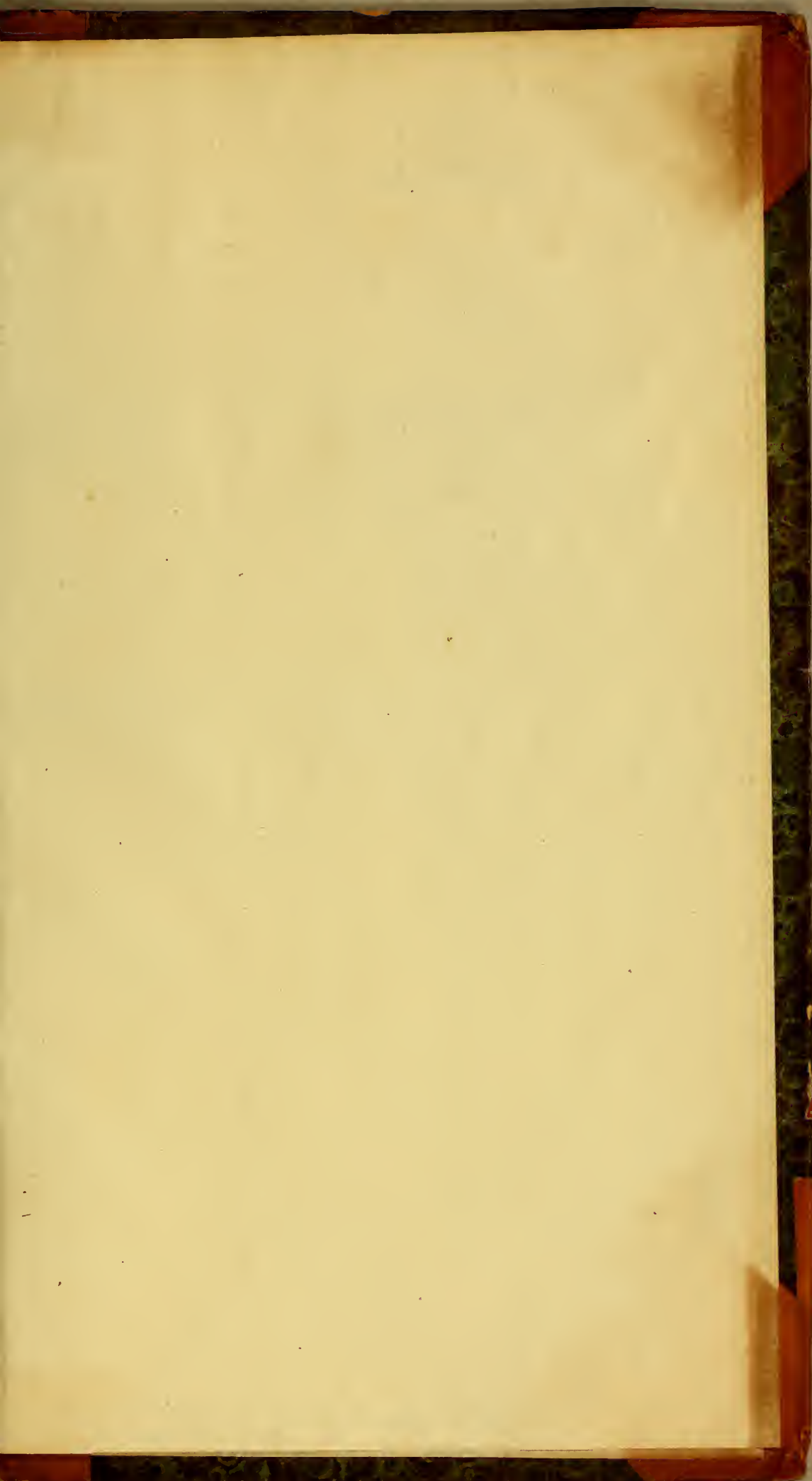
Men had in een vertrek, vol van zulk eentalrijk dansend gezelschap, meest kleinen Adel, en allerlei foort van menschen, bij de hitte van het klimaat, eene zeer onaangename lucht moeten verwachten; doch het algemeen gebruik van muskus en andere parfumen bragt te weeg, dat men niets dergelijks ontwaar werd; en de
lucht

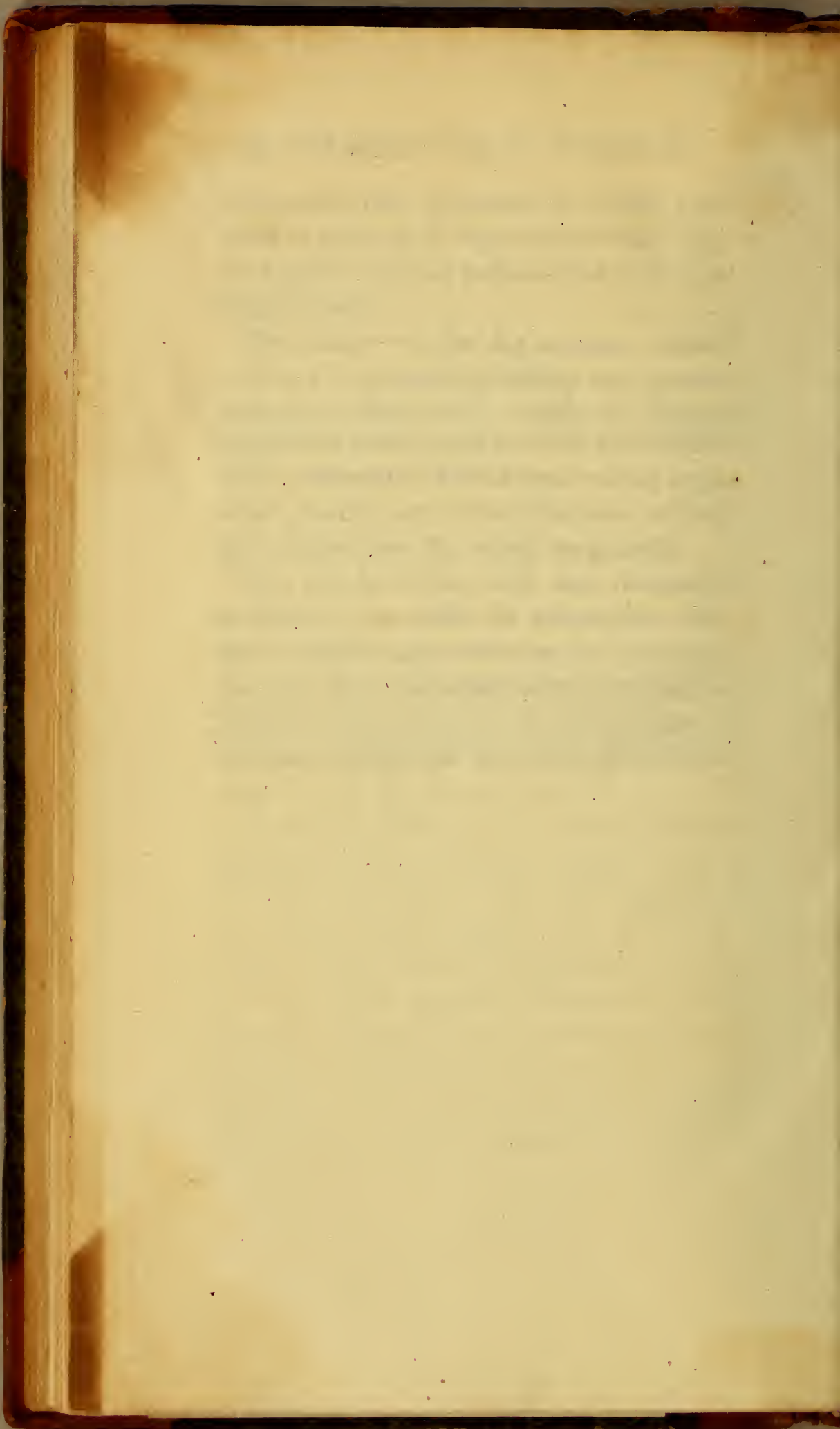
136 BERIGTEN VAN ST. DOMINGO.

lucht was in deze danszaal op *St. Domingo* zoo zacht en zuiver als zij ergens elders wezen kon, waar allerlei soort van parfumen niet zo sterk gebezigd worden.

Men danstte tot den dag aankwam, terwijl velen van 't vermoeide gezelschap zeer gemeenzaam op de stoelen waren ingeslapen. De zon opgekomen zijnde, begaf men zich aan een Colation, waarop ook Ajuin-Soepen werden toegediend, waarna men van de Gastvrouw afscheid nam en ieder naar zijn verblijf terug keerde.

Met ziet dus hieruit welk eene levenswijze de Negers, ten minste de voornaamste onder hun, hebben aangenomen en hoe grootelijks dus ook hunne behoeften moeten vermenigvuldigd zijn. De toekomst zal moeten leeren of zulks niet eindelijk tot hun verderf zal strekken.

E 805
D 819 LV

